

Osnovna šola Gustava Šiliha Velenje

Podružnična šola Šentilj

ŠENTILJ SE PREDSTAVI

Raziskovalna naloga

Barbara Terglav Svara

Šentilj 2026

Kazalo vsebine

Kazalo vsebine	3
Povzetek	1
Abstract	2
1 UVOD	3
1.1 Opredelitev raziskovalnega področja	3
1.2 Namen in cilji raziskovalne naloge	3
1.3 Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu	4
1.4 Raziskovalne metode	5
1.5 Izvirni prispevek k praksi in teoriji	6
2 Pomoč z umetnostjo kot podpora celostnemu razvoju učenca	7
3 Predstavitev praktičnega dela	10
3.1 Začetne ključne informacije v 4. in 5. razredu	12
3.1.1 Opis projekta	12
3.1.2 Cilji dejavnosti	12
3.1.3 Aktivnosti	13
3.1.4 Prvi pogovor z učenci in starši	13
3.1.5 Kaj in kako bi lahko sodelovali	14
3.1.6 Izpolnjevanje ankete pred sejmom	15
3.2 Opisna statistika – PRVA ANKETA (pred sejmom–februar 2026)	16
3.3 Likovne delavnice med projektom	17
3.3.1 Prve delavnice	18
3.4 Obisk kmetije	20
3.4.1 Priprava plakatov do določenega dne	20
3.4.2 Čuječnost pri otrocih in mlajših učencih	21
3.4.3 Predstavitev plakatov	21
3.5 Priprava in vaje za Gledališko igro “Popotniki, dobrodošli!”	22
3.5.1 Priprave in praktično delo za degustacijo v Demo kuhinji	23
3.6 Obisk sejma	23
3.7 Evalvacija - izpolnjevanje ankete po sejmu	24
3.7.1 INTERPRETACIJA	29

4	EMPIRIČNI DEL I in II	30
4.1	Namen empiričnega dela I	30
4.1.1	Opis vzorca in okolja.....	30
4.1.2	Metodologija raziskovanja	31
4.1.3	Cilji raziskovalnega spremljanja	32
4.1.4	Evalvacija in rezultati.....	33
4.1.5	Celostna interpretacija rezultatov.....	34
4.2	Refleksija izvajalke	35
4.3	PRIMERI DOBRE PRAKSE	35
4.3.1	Zeliščna delavnica – povezovanje lokalnega znanja in izkustvenega učenja	35
4.3.2	Spoznajmo svet zelišč.....	36
4.3.3	Čaj ni samo čaj – učenje z vsemi čutili	36
4.3.4	Šentiljski čaj – ustvarjanje lastne zeliščne mešanice.....	36
4.4	EMPIRIČNI DEL II Pomoč z umetnostjo	40
4.4.1	Izvajanje likovne delavnice “Torta” z uporabo barv in skritim čustvom na sliki	43
4.4.2	Interpretacija dobljenih rezultatov	46
4.5	Primerjava rezultatov s podobnimi raziskavami.....	46
4.6	Primerjava ugotovitev obeh raziskovalnih področij	47
4.7	Refleksija izvajalke	48
5	UGOTOVITVE	49
6	ZAKLJUČEK.....	51
7	Viri in literatura	53

Povzetek

Raziskovalna naloga obravnava vpliv projektnega dela, pozitivne psihologije in ustvarjalnih pristopov na motivacijo, sodelovanje ter celostni razvoj učencev. Izhodišče raziskave je bilo vprašanje, kako učence spodbuditi k aktivnemu vključevanju v dejavnosti, razvijanju lastnih idej in doseganju skupnega cilja.

Pozitivna psihologija kot znanstvena disciplina, ki proučuje posameznikove moči, dobro počutje, motivacijo in dejavnike uspešnega delovanja, je predstavljala pomembno izhodišče pri oblikovanju spodbudnega učnega okolja. S pomočjo pristopov, ki temeljijo na prepoznavanju potencialov učencev, sodelovanju in pozitivnih medosebnih odnosih, so učenci postopoma razvijali ideje ter jih usmerjali v izvedbo skupnega projekta.

Projektne dejavnosti so bile izvedene v okviru desetih ur podaljšanega bivanja v mesecu februarju in marcu. V letu 2025 je v projektu sodelovalo 9 učencev (6 deklic in 3 dečki), v letu 2026 pa 16 učencev (10 deklic in 6 dečkov). Dejavnosti so bile usmerjene v pripravo predstavitve šole in lokalnega okolja na sejmu, pri čemer so učenci aktivno sodelovali pri načrtovanju, ustvarjanju in izvedbi nalog.

Raziskava temelji na kvalitativnem raziskovalnem pristopu z elementi akcijskega raziskovanja. Podatki so bili pridobljeni z opazovanjem učencev med dejavnostmi, evalvacijskimi pogovori, refleksijo izvajalke ter analizo procesa dela in odzivov učencev.

Rezultati raziskave kažejo pozitiven vpliv projektnega dela na več področjih. Pri učencih je bilo zaznati večjo stopnjo ustvarjalnosti, notranje motivacije, sodelovanja in odgovornosti za skupni cilj. Dejavnosti so prispevale tudi k oblikovanju spodbudnejše učne klime, večji povezanosti skupine ter samozavestnejšemu izražanju posameznikov.

Ugotovitve potrjujejo pomen sinergije v učnem procesu, kjer povezovanje različnih sposobnosti, interesov in idej posameznikov prispeva k uspešnejšemu doseganju skupnih ciljev. Varno in spodbudno okolje je učencem omogočilo razvijanje ustvarjalnosti, socialnih spretnosti ter pozitivne samopodobe.

Izvedene dejavnosti predstavljajo primer učinkovite in prenosljive pedagoške prakse, ki povezuje izkustveno učenje, sodelovanje in trajnostno naravnost. Kot nadgradnja projekta je bila vključena tudi raziskava področja **Pomoč z umetnostjo**, ki se je razvila kot naravno nadaljevanje ustvarjalnega procesa in dodatno osvetlila pomen umetniškega izražanja pri razvoju učencev.

Ključne besede: motivacija, pozitivna psihologija, projektno učenje, sinergija, Eko šola, trajnostni razvoj, ustvarjalnost, sodelovanje, pozitivna učna klima, celostni razvoj, pomoč z umetnostjo

Abstract

The research paper examines the impact of project-based learning, positive psychology, and creative approaches on students' motivation, cooperation, and holistic development. The starting point of the research was the question of how to encourage students to become actively involved in activities, develop their own ideas, and work towards achieving a common goal.

Positive psychology, as a scientific discipline that studies individual strengths, well-being, motivation, and factors contributing to successful functioning, represented an important foundation for creating a supportive learning environment. Through approaches based on recognizing students' potential, encouraging cooperation, and fostering positive interpersonal relationships, students gradually developed their ideas and transformed them into the implementation of a joint project.

The project activities were carried out within ten lessons of the extended school programme during February and March. In 2025, 9 students participated in the project (6 girls and 3 boys), while in 2026 the number increased to 16 students (10 girls and 6 boys). The activities focused on preparing a presentation of the school and the local environment at a fair, where students actively participated in planning, creating, and carrying out different tasks.

The research was based on a qualitative research approach with elements of action research. The data were collected through observation of students during the activities, evaluation discussions, the teacher's reflection, and analysis of the work process and students' responses.

The results of the study indicate a positive impact of project-based learning in several areas. Increased levels of creativity, intrinsic motivation, cooperation, and responsibility for achieving a common goal were observed among students. The activities also contributed to creating a more supportive learning climate, strengthening group cohesion, and encouraging students to express themselves with greater confidence.

The findings confirm the importance of synergy in the learning process, where the combination of different abilities, interests, and ideas of individuals contributes to more successful achievement of common goals. A safe and supportive environment enabled students to develop creativity, social skills, and a positive self-image.

The implemented activities represent an example of effective and transferable pedagogical practice that combines experiential learning, cooperation, and sustainable orientation. As an extension of the project, the field of **Art as Support (Art-Based Support)** was also included, developing as a natural continuation of the creative process and further highlighting the importance of artistic expression in students' personal and social development.

Keywords: motivation, positive psychology, project-based learning, synergy, Eco-Schools programme, sustainable development, creativity, cooperation, positive learning climate, holistic development, art-based support

1 UVOD

1.1 Opredelitev raziskovalnega področja

Sodobna šola ni več samo prostor pridobivanja informacij, temveč prostor razvoja posameznika, njegovih sposobnosti, vrednot in socialnih veščin. Učenci potrebujejo okolje, kjer lahko raziskujejo, ustvarjajo, sodelujejo in svoje znanje povezujejo z vsakdanjim življenjem.

V času hitrih družbenih sprememb, digitalizacije in velike količine informacij postaja še posebej pomembno razvijanje notranje motivacije, kritičnega mišljenja in občutka pripadnosti skupnosti.

Raziskovalno področje naloge vključuje povezovanje pozitivne psihologije, trajnostnega razvoja in projektnega učenja. Program »Šentilj se predstavi« temelji na predpostavki, da učenci največ pridobijo takrat, ko so aktivno vključeni v proces učenja.

Skozi raziskovanje domačega kraja, pripravo predstavitev, ustvarjanje in sodelovanje se razvijajo tako znanje kot tudi socialne in čustvene kompetence.

1.2 Namen in cilji raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je bil ugotoviti, kako projektno delo vpliva na učence, njihovo motivacijo, sodelovanje, samozavest in odnos do lokalnega okolja.

Glavni cilji raziskave so:

- ugotoviti vpliv projektnih dejavnosti na motivacijo učencev,
- spremljati razvoj sodelovanja in povezanosti skupine,
- raziskati pomen ustvarjalnosti pri učenju,
- spodbujati odgovoren odnos do naravne in kulturne dediščine,
- razvijati samozavest pri javnem nastopanju,
- preveriti vpliv dejavnosti na pozitivno razredno klimo.

Projekt je želel pokazati, da učenje ni omejeno samo na učilnico, ampak nastaja tudi skozi neposredne življenjske izkušnje.

Projektne dejavnosti so bile zasnovane v povezavi s cilji trajnostnega razvoja, saj sodobno izobraževanje presega zgolj pridobivanje znanja in poudarja razvoj odgovornega, ustvarjalnega ter družbeno aktivnega posameznika. Učenci so skozi raziskovanje lokalnega okolja, sodelovalno delo in praktične dejavnosti razvijali razumevanje pomena trajnostnega načina življenja.

Poseben poudarek je bil namenjen cilju **Zdravje in dobro počutje**, saj so dejavnosti spodbujale pozitivne medosebne odnose, občutek pripadnosti skupini, sodelovanje ter skrb za lastno počutje in počutje drugih. Ustvarjanje spodbudnega in varnega učnega okolja je pomembno prispevalo k večji motivaciji, samozavesti in pozitivni samopodobi učencev.

Projekt je podpiral tudi cilj **Kakovostno izobraževanje**, saj so učenci pridobivali znanje preko izkušenj, raziskovanja in aktivnega sodelovanja. Izkustveno učenje jim je omogočilo povezovanje šolskih vsebin z življenjskimi situacijami, razvijanje kritičnega mišljenja, komunikacijskih spretnosti in ustvarjalnega reševanja problemov.

Z raziskovanjem domačega okolja, obiskom lokalnih ponudnikov ter spoznavanjem tradicionalnih znanj so učenci razvijali spoštljiv odnos do **trajnostnih skupnosti, odgovorne porabe in ohranjanja kulturne ter naravne dediščine**. Spoznali so pomen lokalne samooskrbe, odgovornega ravnanja z viri in povezovanja med šolo ter širšo skupnostjo.

Pomemben del projekta je predstavljalo tudi **partnerstvo za doseganje ciljev**, saj je uspešna izvedba temeljila na sodelovanju učencev, učiteljev, staršev in lokalnega okolja. Takšno povezovanje spodbuja občutek skupne odgovornosti ter omogoča prenos znanja iz šolskega prostora v vsakdanje življenje.

Projekt tako predstavlja primer celostnega pristopa k vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj, kjer se prepletajo znanje, vrednote, ustvarjalnost, sodelovanje in odgovoren odnos do prihodnosti.

1.3 Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu

V raziskavi sem oblikovala naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Ali vključevanje učencev v projektne dejavnosti povečuje njihovo motivacijo za sodelovanje?
2. Kako sodelovanje pri predstavitvi kraja vpliva na samozavest, pripadnost in počutje učencev?
3. Ali ustvarjalno in praktično delo izboljšuje odnose ter sodelovanje med učenci?
4. Kako dejavnosti povezane z lokalnim okoljem vplivajo na razumevanje trajnostnega razvoja?

Omejitve raziskave predstavljajo manjši raziskovalni vzorec, saj je bila raziskava izvedena na eni šoli in v izbrani skupini učencev. Rezultati zato prikazujejo predvsem vpliv konkretnega primera dobre pedagoške prakse.

1.4 Raziskovalne metode

Raziskava temelji na kvalitativnem pedagoškem raziskovanju z elementi akcijskega raziskovanja.

Uporabljene metode:

Opazovanje z udeležbo

Med dejavnostmi sem spremljala sodelovanje učencev, motivacijo, komunikacijo, samostojnost in odzive v skupini.

Anketiranje

Učenci so izpolnili vprašalnike pred izvedbo dejavnosti in po njej. Tako sem primerjala njihova pričakovanja, občutke in pridobljene izkušnje.

Pogovor in refleksija

Po dejavnostih so učenci izrazili svoje občutke, predloge in ugotovitve.

Analiza izdelkov učencev

Pregledani so bili plakati, predstavitve, ustvarjalni izdelki in nastopi.

Na začetku izvajanja projekta je bilo pomembno oblikovanje ustreznih motivacijskih pristopov, ki so omogočili razvoj začetnih idej ter usmeritev k skupnemu cilju. Pozitivna psihologija kot znanstvena disciplina s poudarkom na posameznikovih močeh, motivaciji, pozitivnih odnosih in razvoju potencialov je predstavljala pomembno podporo pri oblikovanju spodbudnega učnega okolja.

Opis: V okviru desetih ur OPB, izvedenih v mesecu februarju in marcu, so bile realizirane vse načrtovane faze projekta. V letu 2025 je sodelovalo 9 učencev, od tega 6 deklic in 3 dečki, v letu 2026 pa 16 učencev, od tega 10 deklic in 6 dečkov.

Raziskava je temeljila na kvalitativnem pristopu, ki je vključeval opazovanje, evalvacijo dejavnosti, pogovore z učenci ter refleksijo izvajalke. Rezultati kažejo pomemben napredek na področju ustvarjalnosti, motivacije, sodelovanja in oblikovanja pozitivne skupinske klime.

Učenci so skozi skupni proces razvijali ustvarjalnost, krepili pozitivno samopodobo ter učinkoviteje dosegali zastavljene cilje. Eden izmed pomembnih ciljev srečanj je bila tudi priprava predstavitve za stojnico na sejmu.

Ugotovitve potrjujejo pomen sinergije med učenci, ki prispeva k celostnemu razvoju posameznika in skupine. Proces je temeljil na spodbujanju sodelovanja, čustvene stabilnosti in ustvarjanju prostora za ustvarjalno izražanje.

Izvedena srečanja so se pokazala kot učinkovita in izvedljiva pedagoška praksa, ki pozitivno vpliva na učno klimo ter krepitev socialnih odnosov. Učenci so aktivno sodelovali v skupinah, se dogovarjali o poteku dejavnosti ter prispevali k uspešni končni predstavitvi na sejmu.

Raziskovalno delo je bilo nadgrajeno še s področjem **Pomoč z umetnostjo**, ki se je razvilo kot spontano nadaljevanje ustvarjalnega procesa.

1.5 Izvirni prispevek k praksi in teoriji

Izvirnost raziskovalne naloge je v povezovanju več področij: pozitivne psihologije, trajnostnega razvoja, lokalne dediščine, umetnosti in izkustvenega učenja.

Projekt prikazuje, kako lahko učitelj z vlogo mentorja in spodbujevalca ustvari pogoje, v katerih učenci razvijajo svoje sposobnosti in osebne potenciale.

Posebna vrednost raziskave je praktični prikaz, da lahko dejavnosti iz vsakdanjega okolja postanejo močno učno orodje. Učenci niso samo pridobivali informacij, ampak so raziskovali, ustvarjali, sodelovali in razvijali občutek odgovornosti.

Naloga prispeva primer dobre pedagoške prakse, ki ga je mogoče prenesti tudi v druge šolske projekte in učna okolja.

2 Pomoč z umetnostjo kot podpora celostnemu razvoju učenca

Sodobni vzgojno-izobraževalni proces ne temelji več samo na pridobivanju znanja, temveč poudarja razvoj učenca kot celostne osebnosti. Poleg kognitivnega razvoja imajo pomembno vlogo tudi čustveni, socialni in ustvarjalni vidiki razvoja. Umetnost pri tem predstavlja pomembno podporno področje, saj omogoča izražanje misli, občutkov in doživljanj, ki jih učenci pogosto težje izrazijo z besedami (Malchiodi, 2012).

Ustvarjalni proces otroku omogoča varen prostor raziskovanja lastnih občutkov, izkušenj in idej. Pri pomoči z umetnostjo ni najpomembnejši estetski videz končnega izdelka, temveč proces ustvarjanja, skozi katerega posameznik raziskuje sebe in svoj odnos do okolja. Ustvarjanje spodbuja občutek svobode, sprejetosti, samostojnosti in možnosti izbire, kar pomembno vpliva na razvoj notranje motivacije ter pozitivne samopodobe (Liebmann, 2004).

Likovno izražanje predstavlja posebno obliko neverbalne komunikacije. Otroci lahko preko barv, oblik, simbolov in materialov izražajo notranja doživljanja, razvijajo samozavedanje ter oblikujejo nove načine soočanja z različnimi situacijami. Malchiodi (2012) poudarja, da ustvarjalni proces podpira razvoj čustvene regulacije, občutka varnosti in posameznikove sposobnosti obvladovanja stresnih okoliščin.

Pomembno vlogo imajo tudi različni materiali, ki omogočajo senzorno in čustveno izkušnjo. Glina, barve, naravni materiali in druge ustvarjalne tehnike vključujejo dotik, gibanje in raziskovanje. Prav neposreden stik z materialom lahko posamezniku omogoči sproščanje napetosti ter lažje izražanje notranjih občutkov (Rubin, 2005).

Likovna terapija oziroma pomoč z umetnostjo omogoča posamezniku povezovanje notranjega sveta z zunanjim okoljem. Preko ustvarjalnega procesa in pogovora o nastalem izdelku posameznik razvija boljše razumevanje sebe, svojih občutkov in življenjskih izkušenj. Pri tem nastane pomemben odnos med posameznikom, ustvarjalnim procesom in likovnim izdelkom (Kariž, 2010).

V šolskem prostoru imajo ustvarjalne dejavnosti pomembno preventivno in razvojno vlogo. Učencem omogočajo sprostitev, razvijanje komunikacijskih spretnosti, sodelovanje in oblikovanje pozitivnih odnosov v skupini. Skupinsko ustvarjanje spodbuja občutek pripadnosti, sprejemanje različnih pogledov ter spoštovanje individualnosti posameznika (Liebmann, 2004).

Pomoč z umetnostjo se povezuje tudi z načeli pozitivne psihologije, saj obe področji poudarjata posameznikove moči, potenciale in možnosti razvoja. Pozitivna psihologija usmerja pozornost od težav k virom moči, dobremu počutju, pozitivnim odnosom in osebni rasti (Seligman, 2011).

Seligman (2011) v modelu PERMA poudarja pomen pozitivnih čustev, vključenosti, kakovostnih odnosov, smisla in dosežkov za posameznikovo dobro počutje. Prav ustvarjalne

dejavnosti lahko podpirajo več teh področij, saj omogočajo občutek uspešnosti, povezanosti in izražanja lastnih potencialov.

Pomemben vidik Pomoči z umetnostjo je tudi ustvarjanje okolja, v katerem učenec doživlja občutek sprejetosti in varnosti. Šolski prostor je pogosto usmerjen v doseganje ciljev, ocenjevanje znanja in preverjanje rezultatov, medtem ko ustvarjalni proces omogoča drugačen pristop. Učenec lahko raziskuje, preizkuša, spreminja in izraža ideje brez strahu pred napako. Prav možnost, da ni samo enega pravilnega odgovora, spodbuja razvoj ustvarjalnega mišljenja in samozaupanja (Malchiodi, 2012).

Ustvarjalnost ima pomembno mesto tudi pri razvoju odpornosti oziroma sposobnosti posameznika, da se učinkovito sooča z izzivi. Pri ustvarjanju učenec pogosto prehaja skozi različne faze: začetno idejo, preizkušanje, morebitno nezadovoljstvo, iskanje novih rešitev in končno oblikovanje izdelka. Ta proces je zelo podoben življenjskim situacijam, kjer mora posameznik razvijati prilagodljivost, vztrajnost in sposobnost reševanja problemov.

Lowenfeld in Brittain (1987) poudarjata, da likovno izražanje pri otroku ni zgolj razvijanje umetniških sposobnosti, ampak pomemben del razvoja mišljenja, čustvovanja in osebnosti. Otrok preko ustvarjanja raziskuje odnos do sebe in sveta, izraža svoje izkušnje ter razvija lastno identiteto.

V pedagoškem okolju je posebej pomembno, da učitelj ustvarjalne dejavnosti razume kot proces spremljanja učenca. Vloga učitelja ni usmerjanje k popolnemu izdelku, temveč ustvarjanje pogojev, kjer lahko učenec raziskuje svoje sposobnosti. Spodbudna povratna informacija, sprejemanje različnih rešitev in poudarjanje učenčevega napredka pomembno vplivajo na razvoj pozitivne samopodobe.

To se povezuje tudi z načeli formativnega spremljanja, kjer je poudarek na učenčevem procesu, napredku in aktivni vlogi pri učenju. Učenec tako ni samo izvajalec naloge, temveč postane soustvarjalec učnega procesa. Podobno tudi pomoč z umetnostjo poudarja posameznikovo pot, raziskovanje in osebni pomen ustvarjenega dela (Liebmann, 2004).

Pomembno vrednost ima tudi skupinsko ustvarjanje. Pri skupinskih dejavnostih učenci razvijajo socialne spretnosti, se učijo poslušanja drugih, sprejemanja različnih pogledov in sodelovanja. Vsak učenec v skupino prinese svoje ideje, sposobnosti in izkušnje. S tem nastane občutek pripadnosti, ki pomembno vpliva na pozitivno razredno oziroma šolsko klimo.

Csikszentmihalyi (1990) opisuje stanje popolne vključenosti v dejavnost kot stanje zanosa (ang. *flow*). Gre za trenutke, ko je posameznik popolnoma osredotočen na dejavnost, izgubi občutek za čas in doživlja zadovoljstvo ob samem procesu. Prav ustvarjalne dejavnosti pogosto omogočajo takšno izkušnjo, saj združujejo izziv, zanimanje in posameznikove sposobnosti.

V okviru projekta so učenci skozi likovno izražanje, oblikovanje z različnimi materiali in ustvarjalno raziskovanje pridobili možnost, da razvijajo svoje potenciale tudi zunaj tradicionalnih učnih oblik. Ustvarjalni prostor je postal prostor sodelovanja, pogovora in osebnega izražanja.

Pomoč z umetnostjo se zato kaže kot pomemben pristop sodobne šole, saj povezuje kognitivni, čustveni, socialni in ustvarjalni razvoj učenca. Takšen način dela podpira idejo celostnega izobraževanja, kjer cilj ni samo pridobivanje znanja, ampak razvoj posameznika, ki zaupa vase, sodeluje z drugimi in zna ustvarjalno iskati rešitve.

V okviru projekta **Šentilj se predstavi** so dejavnosti Pomoči z umetnostjo predstavljale pomembno dopolnitev projektnega dela. Učencem so omogočile prostor za sproščeno ustvarjanje, izražanje občutkov in razvijanje ustvarjalnih rešitev. Likovno ustvarjanje je tako postalo povezovalni element med učenjem, čustvenim razvojem, pozitivnimi odnosi in sodelovanjem.

3 Predstavitev praktičnega dela

Pred letom in pol sem začela z delom na Podružnični osnovni šoli Šentilj, ki deluje v okviru Osnovne šole Gustava Šiliha Velenje. Okolje zame ni bilo popolnoma novo, saj sem bila na matični šoli zaposlena že dvajset let, s podružnično šolo pa sem se predhodno srečevala predvsem preko izvajanja interesnih dejavnosti in občasnega poučevanja. Prevzem dela v podaljšanem bivanju pa je predstavljal novo strokovno izkušnjo, ki je zahtevala prilagajanje, raziskovanje novih pristopov in iskanje učinkovitih načinov dela z učenci.

Ob novih izzivih sem izhajala predvsem iz svojih močnih področij – ustvarjalnosti, povezovanja znanja z izkušnjami, sodelovanja ter spodbujanja učencev k aktivnemu vključevanju. Prav ta izhodišča so postala temelj za oblikovanje projektnih dejavnosti.

Današnji osnovnošolci odraščajo v okolju, ki ga zaznamujejo številne informacije, hitre spremembe in različni zunanji vplivi. Velika količina informacij, digitalni dražljaji, hrup in nenehno spreminjajoče se okoliščine lahko vplivajo na njihovo pozornost, motivacijo in sposobnost poglobljenega dela. Zato postaja ena pomembnejših nalog sodobne šole ustvarjanje spodbudnega učnega okolja, kjer lahko učenci razvijajo svoje sposobnosti, ustvarjalnost in socialne veščine.

Pomemben cilj vzgojno-izobraževalnega prostora je oblikovanje humane šole – šole, v kateri se posameznik počuti sprejetega, varnega in pomembnega. Humanost pomeni razvijanje pozitivnih moralnih lastnosti, sodelovanja, odgovornosti in pripravljenosti pomagati drugim (SSKJ, 1994). Takšno okolje omogoča razvoj posameznika in skupnosti ter spodbuja učenje za sedanjost in prihodnost.

Program **Eko šola kot način življenja** predstavlja pomembno izhodišče za trajnostno usmerjeno vzgojo in izobraževanje. Spodbuja odgovoren odnos do okolja, sodelovanje med različnimi deležniki ter povezovanje šolskega znanja z življenjskimi izkušnjami. Kljub številnim možnostim, ki jih ponujajo različne dejavnosti, je učence zaradi obilice obveznosti pogosto zahtevno motivirati za dodatno sodelovanje. Zato je pomembno oblikovati dejavnosti, ki so zanje smiselne, povezane z njihovim okoljem in jim omogočajo aktivno vlogo.

Motivacija pomeni proces spodbujanja, usmerjanja in vzdrževanja dejavnosti posameznika. SSKJ (1994) jo povezuje s spodbujanjem in navduševanjem. Temeljni namen projekta je bil zato ustvariti pogoje, v katerih bi učenci razvijali notranjo motivacijo, raziskovali svoje interese in skozi sodelovanje prispevali k skupnemu cilju.

Raziskovalni projekt **»Šentiljske dobrote«** je nastal kot pobuda za povezovanje učencev z lokalnim okoljem, kulturno dediščino, trajnostnim razvojem in praktičnimi življenjskimi izkušnjami.

Program je vključeval učence 4. in 5. razreda POŠ Šentilj ter potekal v obdobju od januarja do marca 2025 in ponovno od januarja do marca 2026. Poseben poudarek je bil namenjen pripravi predstavitev na sejmu **Altermed – Fit&Well MOS Celje**.

Dejavnosti projekta so vključevale:

- predstavitev osnovnih informacij učencem 4. in 5. razreda,
- pogovor z učenci in starši ter izvedbo možganske nevihte,
- oblikovanje idej o možnostih sodelovanja,
- izvedbo začetne ankete,
- obisk lokalnih kmetij,
- pripravo raziskovalnih in predstavitvenih plakatov,
- predstavitev izdelkov,
- pripravo gledališke igre *Popotniki, dobrodošli!*,
- praktične priprave za predstavitev v Demo kuhinji,
- sodelovanje na sejmu,
- končno evalvacijo projekta.

Izhodišče raziskave je bilo prepričanje, da lahko smiselno načrtovane dejavnosti povečajo motivacijo učencev ter spodbudijo njihovo aktivno vključevanje. Namen projekta ni bil zgolj priprava predstavitve za sejem, temveč predvsem ustvariti prostor za raziskovanje, razvijanje ustvarjalnosti, sodelovanja in osebne rasti učencev.

Raziskava temelji na kvalitativnem pedagoškem pristopu. Vključuje opazovanje učencev, pogovore, sodelovalno načrtovanje, raziskovanje primerov iz okolja, pripravo predstavitev, refleksijo in evalvacijo izvedenih dejavnosti.

Cilj raziskave je bil ugotoviti, ali projekt Eko šola – stojnica vpliva na:

- večjo motivacijo učencev,
- izboljšanje sodelovanja v skupini,
- razvoj pozitivne šolske klime,
- večjo povezanost učencev,
- krepitev samozavesti in odgovornosti.

Oblikovana so bila naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Ali učence zanima delo na kmetiji?
2. Kako so učenci doživljali sodelovanje in predstavitev na sejmu?
3. Katere spremembe na področju motivacije, sodelovanja in vedenja učencev so bile opažene po izvedenih dejavnostih?

Predvidevam, da bodo rezultati raziskave pokazali pozitiven vpliv projekta na različna področja šolskega prostora, predvsem na sodelovanje, odnose med učenci, motivacijo in oblikovanje spodbudne učne klime. Takšne dejavnosti potrjujejo pomen trajnostnih vsebin, izkustvenega učenja in celostnega razvoja učenca v osnovni šoli.

Vsak projekt predstavlja razvojni proces – od začetne ideje, raziskovanja in ustvarjanja do zaključne predstavitve. Prav povezovanje posameznih korakov v celoto omogoča nastanek novih znanj, izkušenj in vrednot, ki ostanejo pomemben del učenčevega razvoja.

3.1 Začetne ključne informacije v 4. in 5. razredu

V začetku januarja 2025 in januarja 2026 je bilo izvedenih več uvodnih srečanj z učenci 4. in 5. razreda ter njihovimi starši. Namen srečanj je bil predstaviti cilje, vsebino in potek projekta »Stojnica POŠ Šentilj«, ki je potekal v okviru programa Ekošol Slovenije na sejmu **Altermed MOS Celje**.

Sestanek je po opredelitvi SSKJ (1994, str. 1211) »srečanje določene skupine ljudi, navadno večje, na katerem se o čem razpravlja, dogovarja in sklepa«. Prav začetna srečanja so predstavljala pomembno izhodišče za oblikovanje skupnih idej, razdelitev nalog ter vzpostavitev sodelovalnega odnosa med vsemi sodelujočimi.

Pri izvedbi projekta je posebej izstopala vloga dveh učenk (N. in N. D.), ki sta pri projektu sodelovali že v preteklem šolskem letu kot učenki 5. razreda, sodelovanje pa nadaljevali tudi kot šestošolki. Pri njunem delu je bilo mogoče opaziti visoko stopnjo notranje motivacije, samostojnosti, odgovornosti in pripravljenosti za pridobivanje novega znanja.

S svojim zgledom, pobudami in pozitivnim odnosom sta pomembno prispevali k dinamiki celotne skupine ter spodbujali mlajše učence k aktivnemu sodelovanju. V skupini se je postopoma oblikovala sinergija, pri kateri so se povezovali različni interesi, sposobnosti in ideje posameznikov.

Učenki sta projekt nadgradili z lastnimi ustvarjalnimi rešitvami, med drugim tudi s pripravo video vsebin, ter s tem prispevali dodatno vrednost k izvedbi dejavnosti. Njuna samoiniciativnost in predlogi za nadaljnji razvoj projekta kažejo na pomembnost vključevanja učencev kot aktivnih soustvarjalcev učnega procesa.

3.1.1 Opis projekta

Sejem **Altermed 2026**, ki je potekal med 13. in 15. marcem 2026, v ospredje postavlja pomen zdravja kot ene temeljnih vrednot posameznika in skupnosti. Namen dejavnosti je spodbujanje razumevanja zdravja v širšem pomenu – kot povezave med zdravim življenjskim slogom, odgovornim odnosom do sebe in okolja ter kakovostnimi medosebnimi odnosi.

Šole skozi vse šolsko leto izvajajo različne dejavnosti, s katerimi učence ozaveščajo o pomenu zdravja, trajnostnega načina življenja in odgovornega ravnanja. Sejem omogoča predstavitev primerov dobre prakse, izmenjavo izkušenj, povezovanje različnih šol ter pridobivanje novih idej za nadaljnje vzgojno-izobraževalno delo.

3.1.2 Cilji dejavnosti

S pomočjo različnih aktivnosti učence spodbujamo k razumevanju, da je zdravje celosten proces, ki vključuje več povezanih področij:

- zdravo in uravnoteženo prehranjevanje,
- redno telesno dejavnost,

- kakovostne medosebne odnose,
- varno in spodbudno okolje za otrokov razvoj.

Učenci skozi praktične izkušnje, raziskovanje in sodelovanje pridobivajo znanja, ki jim omogočajo oblikovanje zdravih življenjskih navad. Poseben poudarek je namenjen razvijanju prehranske pismenosti, saj razumevanje pomena kakovostne, lokalne in uravnotežene prehrane prispeva k odgovornim odločitvam posameznika v vsakdanjem življenju.

3.1.3 Aktivnosti

Osrednja tema sejma **»Lokalno. Zdravo. Trajnostno – hrana, ki povezuje«** poudarja pomen odgovornega odnosa do prehrane, lokalnega okolja in trajnostnega načina življenja. Dejavnosti so usmerjene v razumevanje vpliva prehranskih navad tako na posameznika kot tudi na širše okolje.

Učenci skozi različne aktivnosti raziskujejo pomen lokalno pridelane in sezonske hrane, odgovornega prehranjevanja, zmanjševanja količine zavržene hrane ter ohranjanja tradicionalnih znanj in starih sort. Poseben poudarek je namenjen spoznavanju lokalnih pridelovalcev, povezovanju s podeželjem in raziskovanju slovenske kulinarične dediščine.

Učence in njihove starše sem seznaniła z vsebino, cilji ter možnostmi sodelovanja v projektu. Skupaj smo razmišljali o načinih, kako bi lahko na izviren in ustvarjalen način predstavili značilnosti našega kraja, lokalne ponudnike in domače izdelke. S skupnim načrtovanjem so se oblikovale številne ideje, ki so predstavljale izhodišče za nadaljnje projektno delo.

3.1.4 Prvi pogovor z učenci in starši

Ob nadaljnjem oblikovanju projektne skupine se je pokazalo, da so bili nekateri učenci zelo motivirani za sodelovanje, medtem ko so se drugi odločili, da v dejavnosti ne bodo aktivno vključeni. Na drugem srečanju smo zato več pozornosti namenili pogovoru, oblikovanju skupnih ciljev in iskanju idej za nadaljnje delo.

Pogovor je pomemben element sodelovalnega procesa, saj omogoča izmenjavo mnenj, izkušenj in idej. Po opredelitvi SSKJ (1994, str. 884) pomeni pogovor izmenjavo misli in mnenj med posamezniki. Prav preko pogovora se oblikujejo odnosi, zaupanje in občutek pripadnosti skupini.

Motivacija posameznika je odvisna od različnih notranjih in zunanjih dejavnikov. Kobal Grum in Musek (2009) poudarjata, da na vedenje posameznika vplivajo tako notranji motivacijski procesi kot tudi dejavniki iz socialnega in kulturnega okolja. Pri projektne delu je zato pomembno ustvariti pogoje, v katerih lahko različni posamezniki s svojimi sposobnostmi prispevajo k doseganju skupnega cilja.

Dobro počutje posameznika v skupini predstavlja pomemben dejavnik uspešnega timskega dela. Polak (2023) poudarja, da pozitivni odnosi, občutek sprejetosti in ustrezni pogoji za delo pomembno vplivajo na delovno motivacijo ter učinkovitost tima.

Tim je po opredelitvi SSKJ (1994, str. 1397) skupina ljudi, ki sodeluje pri skupni nalogi oziroma dejavnosti. V našem primeru se je skupina oblikovala na podlagi skupnih interesov, odprtosti za nove ideje in pripravljenosti za sodelovanje. Postopoma se je razvilo pozitivno vzdušje, občutek varnosti in povezanosti, kar je pomembno vplivalo na ustvarjalni proces.

Marentič Požarnik (2003) poudarja, da ustvarjalno učenje temelji na okolju, ki učenca omogoča svobodo izražanja, občutek varnosti in hkrati prevzemanje odgovornosti. Ko učenec občuti, da so njegove ideje sprejete in cenjene, se povečuje njegova samozavest, radovednost ter notranja motivacija za nadaljnje učenje.

V nadaljevanju projekta se je oblikoval manjši tim učencev in staršev, kjer smo natančneje določili smernice dela. Za zbiranje začetnih predlogov smo uporabili metodo **možganske nevihte**, ki omogoča ustvarjalno oblikovanje večjega števila idej brez začetnega vrednotenja.

Po Cikajlu in Giderju (2024) je možganska nevihta metoda skupinskega ustvarjanja idej, ki običajno poteka od trideset do šestdeset minut. Namen metode je spodbuditi čim bolj odprto razmišljanje, pri čemer lahko člani skupine ideje izražajo spontano ali zaporedno.

Postopek možganske nevihte vključuje:

- jasno predstavitev problema oziroma izziva,
- zbiranje predlogov vseh članov skupine,
- sprejemanje vseh idej brez začetne kritike,
- zapisovanje predlogov,
- kasnejšo analizo in izbor najprimernejših rešitev.

Po zaključeni fazi zbiranja idej smo skupaj pregledali predloge, jih ovrednotili ter izbrali tiste, ki so bili najbolj izvedljivi in skladni s cilji projekta. Na ta način so učenci postali aktivni soustvarjalci procesa, kar je dodatno okrepilo njihovo motivacijo in občutek odgovornosti za skupni rezultat.

3.1.5 Kaj in kako bi lahko sodelovali

Po izvedeni možganski nevihti in prvem izboru možnih vsebinskih področij smo skupaj oblikovali ključni vprašanja nadaljnjega projektne delo: **kaj želimo raziskovati in kako bomo zastavljene cilje dosegli**. S tem smo postopoma prešli od začetnih idej k načrtovanju konkretnih dejavnosti.

Sodelovanje je pomemben dejavnik uspešnega projektne delo. Po opredelitvi SSKJ (1994, str. 1260) pomeni sodelovati »biti dejavno povezan zaradi skupne dejavnosti oziroma pomagati pri opravljanju določene naloge ali dejavnosti«. Prav aktivna vključenost vseh

sodelujočih je omogočila oblikovanje skupnega cilja in občutka odgovornosti za izvedbo projekta.

Projekt je povezoval sodelovalno učenje, ustvarjalnost in sodobne pristope poučevanja, pri katerih učenec aktivno sodeluje v procesu pridobivanja znanja. Posamezne dejavnosti so se medsebojno dopolnjevale in omogočale celostni razvoj učencev. Pri tem niso razvijali samo novih znanj, temveč tudi socialne spretnosti, ustvarjalno mišljenje, samostojnost in sposobnost sodelovanja.

Celostni razvoj učenca vključuje povezanost telesnega, miselnega, čustvenega in socialnega področja. Projektno delo je učencem omogočilo pridobivanje neposrednih izkušenj, povezovanje z lokalnim okoljem ter razvijanje odgovornega odnosa do naravne in kulturne dediščine.

Na podlagi skupnega razmišljanja so se oblikovale prve vsebinske usmeritve projekta: raziskovanje lokalnih kmetij, obisk ponudnikov v okolju, spoznavanje zelišč in domačih pridelkov, raziskovanje tradicionalnih jedi (kislo zelje, kisla repa, kruh iz krušne peči), priprava jedi ter predstavitev živali in posebnosti lokalnega okolja, kot so konji, alpake in fazani.

3.1.6 Izpolnjevanje ankete pred sejmom

Pri izvedbi raziskave je bil kot eden izmed instrumentov zbiranja podatkov uporabljen spletni anketni vprašalnik, pripravljen s pomočjo orodja **1KA**. Namen začetne ankete je bil pridobiti vpogled v interese, pričakovanja in motivacijo učencev pred izvedbo predstavitve na sejmu leta 2026.

Anketa predstavlja metodo zbiranja podatkov o določenem raziskovalnem vprašanju oziroma pojavu. Po opredelitvi SSKJ (1994) pomeni anketa načrtno zbiranje podatkov, ki jih nato analiziramo in interpretiramo glede na namen raziskovanja.

Anketni vprašalnik z naslovom **Anketa za učence (februar 2026)** je bil dostopen preko spletnega orodja 1KA:

<https://1ka.arnes.si/a/77e909c8>

Učenci, vključeni v pripravo projekta in predstavitev na sejmu, so vprašalnik izpolnjevali v mesecu februarju 2026. Pridobljeni odgovori so predstavljali izhodišče za nadaljnje načrtovanje dejavnosti ter prilagajanje vsebin interesom in predlogom učencev.

3.2 Opisna statistika – PRVA ANKETA (pred sejmom–februar 2026)

Anketni sklop »Zelo bomo veseli, če se nam pridružiš s svojimi idejami«

Trditev	n	Povprečje	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Rad pripravljáš plakate, jih predstavljaš in nastopaš?	29	4,72	3,01	0	10
Te zanima zelenjava in zelišča?	29	4,97	3,44	0	10
Kaj meniš o eko ustvarjalnem dnevu?	30	6,67	3,28	0	10
Ali bi sodeloval v projektu Eko šole na sejmu?	30	6,77	3,27	0	10
Te zanima delo na kmetiji?	30	7,27	2,85	0	10
Te zanima pripravljanje in postrežba jedi?	29	8,1	1,82	4	10

Imaš kakšen predlog za ustvarjalno delavnico?

Odgovor	Frekvenca	Odstotek
Kuhanje	6	20,0
Kmetijstvo	1	3,3
Predstavitev kraja	1	3,3
Plakati	1	3,3
Izdelki iz papirja	1	3,3
Ne vem, brez odgovora	20	66,7
Skupaj	30	100,0

Na začetku opazimo izrazit odgovor ne vem – kar 66,7 % učencev februarja še ni točno vedelo, kako bi lahko sodelovali. Opazila sem tudi zelo visok odstotek, kar 20 % učencev je napisalo, da jih zanima ustvarjalna delavnica kuhanja. To nas je spodbudilo, da smo delavnico zares izvedli v šoli. Pripravljali smo izdelke za sejem.

Hipoteza 1

Več kot polovica anketirancev izbere aktivnost »Delo na kmetiji«.

Izvedba ustreznega statističnega testa

Pojasnila k izračunom

Najprej smo izračunali dejanske frekvence in pričakovane frekvence. Nato pa smo s hi-kvadrat testom preverili, ali obstajajo statistično pomembne razlike med odgovori.

Delo na kmetiji	Dejanska frekvenca	Pričakovana frekvenca	Napaka (rezidual)
Ni izbrano	7	14,5	-7,5
Izbrano	22	14,5	7,5
Skupaj	29		

	Delo na kmetiji
Hi-kvadrat	7,759a
df	1
Asimptotska p-vrednost	0,005

0 celic (0,0 %) ima pričakovano frekvenco manj kot 5. Najmanjša pričakovana frekvenca celice je 14,5.

Interpretacija

Hipoteza, ki smo jo postavili, se je glasila, da več kot polovica anketirancev izbere aktivnost »Delo na kmetiji«. Rezultati hi-kvadrat testa kažejo, da je delež anketirancev, ki so izbrali to aktivnost, statistično značilno višji od pričakovanega deleža 50 %. Od skupno 29 anketirancev je aktivnost »Delo na kmetiji« izbralo 22 oseb (75,9 %), medtem ko jih 7 (24,1 %) te aktivnosti ni izbralo. Vrednost hi-kvadrata znaša 7,759 pri eni stopnji prostosti, p-vrednost pa je 0,005. Ker je p-vrednost nižja od 0,05, zavrnamo ničelno hipotezo in sprejmemo alternativno hipotezo.

Hipoteza je več kot potrjena: več kot polovica anketirancev je izbrala aktivnost »Delo na kmetiji«.

Opazovani delež (75,9 %) je bistveno višji od teoretične nevtralne vrednosti 50 %, kar kaže na izrazito prevladujoče zanimanje za delo na kmetiji.

3.3 Likovne delavnice med projektom

Likovna umetnost predstavlja pomembno področje mojega osebnega zanimanja in ustvarjalnega izražanja. Več kot deset let sem se ukvarjala z oblikovanjem gline, več kot dvajset let pa raziskujem možnosti izražanja z akrilnimi barvami na platnu. Poleg tradicionalnih likovnih tehnik sem se posvečala tudi raziskovanju fraktalne risbe in njenega vpliva na ustvarjalni proces.

Pridobljene izkušnje in spoznanja s področja likovnega ustvarjanja sem postopoma začela vključevati tudi v svoje pedagoško delo. Likovne dejavnosti sem uporabila kot možnost dodatnega izražanja učencev, razvijanja ustvarjalnosti ter spodbujanja sproščenega in spodbudnega učnega okolja.

V okviru projekta so ustvarjalne dejavnosti postale pomemben del skupnega procesa, saj so učencem omogočile raziskovanje lastnih idej, izražanje doživljanja ter povezovanje umetnosti z učenjem in sodelovanjem.

3.3.1 Prve delavnice

Prve likovne delavnice so se razvile spontano kot odziv na potrebe in čustvena stanja učencev. Pri delu z učenci sem opazila, da ustvarjalne dejavnosti, kot so risanje, slikanje in oblikovanje, pozitivno vplivajo na njihovo počutje, umirjanje in izražanje notranjega doživljanja. Ob različnih situacijah, kot so nemir, zmanjšana motivacija ali izrazitejši čustveni odzivi, sem učencem ponudila možnost izražanja z različnimi likovnimi materiali – papirjem, barvicami, flomastri, voščenkami in kredami.

S sistematičnim opazovanjem sem ugotovila, da so ustvarjalne dejavnosti pogosto pripomogle k zmanjšanju napetosti, lažjemu izražanju občutkov in oblikovanju rešitev. Likovno ustvarjanje je postopoma postalo pomemben del naših srečanj, saj je učencem omogočalo drugačen način komunikacije, sproščanja in sodelovanja. Dejavnosti so se iz učilnice razširile tudi v zunanje okolje, kjer so učenci ustvarjali v bolj sproščenem in naravnem prostoru.

Opažanja so me spodbudila k poglobljenemu raziskovanju strokovne literature s področja umetnosti kot podpornega procesa pri delu z otroki. Ugotovila sem, da se številni elementi naših dejavnosti povezujejo s področjem **pomoči z umetnostjo**, predvsem z uporabo likovnega izražanja kot sredstva za spodbujanje osebnega razvoja, komunikacije in čustvenega izražanja.

Pomoč z umetnostjo predstavlja proces, pri katerem ustvarjalne dejavnosti omogočajo posamezniku izražanje občutkov, misli in notranjih doživljanj. Namenjena je izboljšanju komunikacije, samopodobe, počutja ter zmanjševanju napetosti in stresa. Posamezniku omogoča, da svoja čustva izrazi na njemu lasten način (Liebmann, 2004).

Področje pomoči z umetnostjo vključuje različne oblike ustvarjalnega izražanja, kot so plesno-gibalno, glasbeno in likovno izražanje. Pri likovnem izražanju posameznik uporablja različne tehnike, kot so risanje, slikanje in oblikovanje, pri čemer je pomemben predvsem ustvarjalni proces in ne zgolj končni izdelek.

Ker ima likovno ustvarjanje pomembno mesto tudi v mojem pedagoškem delu, sem se v nadaljevanju raziskave osredotočila predvsem na vpliv likovnih dejavnosti na učence med izvajanjem projekta.

Likovna terapija oziroma likovno izražanje v podpornem procesu omogoča posamezniku, da preko ustvarjalnosti povezuje svoje notranje doživljanje z zunanjim svetom in življenjskimi izkušnjami. Pomemben del procesa predstavljajo odnos med posameznikom, ustvarjalnim procesom in nastalim likovnim izdelkom (Kariž, 2010).

Po SSKJ (1994) pomeni **terapija** proces zdravljenja oziroma strokovno usmerjene pomoči posamezniku. Beseda **pomoč** označuje dejanje podpore drugemu, **umetnost** pa dejavnost

ustvarjanja in oblikovanja del z estetsko ter izrazno vrednostjo. Iz povezovanja teh področij se je razvil izraz **pomoč z umetnostjo (PZU)**.

Likovno izražanje kot oblika pomoči z umetnostjo je namenjeno posameznikom različnih starosti, ki želijo preko ustvarjalnega procesa bolje spoznavati sebe, svoja občutja ter razvijati osebne potenciale. Izvaja se lahko individualno ali v skupini in lahko pomembno prispeva k izboljšanju kakovosti življenja, sproščanju ter osebnostni rasti (Kariž, 2010).

Proces likovne terapije

V procesu likovne terapije so štiri stopnje:

- prva stopnja: podoba kot odraz notranjosti posameznika,
- druga stopnja: prenos podobe na papir, pri katerem lahko posameznik uporabi kakršenkoli likovni material, ki se mu zdi ustrezen,
- tretja stopnja: prisotnost terapevta, ki se poskuša povezati s posameznikom in mu pomagati,
- četrta stopnja: pomen slike, ki ga mora odkriti posameznik, ta pomen pa omogoča nadaljnje raziskovanje (Silverstone, L. 1997).

Cilji pomoči z umetnostjo

Cilj je, da bi preko tega procesa učenec lahko:

- ozavestil in izrazil svoje občutke, čustva in razmišljanja,
- izboljšal samopodobo in postal bolj samozavesten,
- spoznal različne tehnike umirjanja,
- povezal svoje telo in duševnost ter se s tem sprostil,
- izboljšal izražanje (besedno in nebesedno),
- izboljšal koncentracijo in motivacijo,
- razvil različne življenjske veščine, ki pomagajo pri reševanju problemov,
- se učil odgovornosti in samostojnosti,
- razvil pozitivno mišljenje,
- zmanjšal tesnobo in napetost,
- razvil avtonomnost.

Z vsem tem pa bi dosegel boljši učni uspeh, izboljšal samokontrolo vedenja ter s tem pripomogel k boljšemu počutju (Kariž, 2010).

Moje raziskovanje bom opisala v Empiričnem delu II.

3.4 Obisk kmetije

V okviru raziskovanja smo obiskali kmetije J, V in P v okolici naše šole. Več o tem na koncu, ko bom dodala primere iz prakse.

Obisk (SSKJ, str.701, 1994) bivanje, zadrževanje pri kom zaradi prijateljskih, družabnih stikov. V našem primeru je šlo za delovni obisk, ker so si učenci ogledali kmetiji zaradi obravnavanja konkretnih vprašanj.

Praksa (SSKJ, str. 964, 1994) dejavnost, namenjena neposrednemu zadovoljevanju človekovih potreb: približati znanost praksi; uporabiti znanje v praksi.

3.4.1 Priprava plakatov do določenega dne

Plakat (SSKJ, str. 847, 1994) večji list, pola papirja z obvestilom, vabilom, z likovnimi prvinami, narisati plakat, osnutek, zamisel plakata.

Sodobni koncepti poučevanja - tukaj bi posebej izpostavila učenje z izkušnjami.

Učenje z izkušnjami nam ponuja učenje v vključevanju več čutil ali multisenzorno učenje. Tukaj ne gre samo za poslušanje, ampak vključimo vsa čutila (voh, vid, tip).

Ob začetku smo vključili tudi elemente čuječnosti v razredu, ki je učencem pomagalo umiriti misli in se zavedati trenutka, kar povečuje sposobnost pozornosti in samoregulacije.

Faza ure	Dejavnost	Opis dejavnosti in navodila	Čas	Namen	Opombe
Uvod (motivacija in priprava)	Preberemo lepo misel za današnjo motivacijo.	Lepa misel, ki nas popelje v stanje čuječnosti.	5 do 10 minut	Aktivacija in zanimanje	V času do 13.15, oz. V času OPB, po 13.15. uri
Glavni del	Pogovor o temi plakata, (receptu, živalih, kmetiji)	Točen pogovor, smernice, iskanje podatkov v gradivu in na spletu	20-30 minut	Aktualizacija teme in realizacija	
	Učenci napravijo osnutek		10-20 minut		

	plakata na A4 list z glavnimi vprašanji				
Zaključni del (refleksija)	Pregled izdelka v skupini, s komentarji	Pregled izdelka in popravki	5-10 minut		
Priprave na predstavitev	Predstavitev pred sošolci	Komentar	5-10 minut		Končna priprava plakatov

3.4.2 Čuječnost pri otrocih in mlajših učencih

Učencev praviloma ni treba učiti čuječnosti ali jim ponujati tehnik in treningov, ker živijo v sedanjem trenutku. Njihova pozornost je spontana, neposredna in iskrena. To še posebej opazimo v naravnem okolju, ki je eno najbolj pristnih prostorov za razvoj čuječnosti. Kolikokrat se učenec popolnoma zatopi v igro, opazuje drobne podrobnosti okoli sebe, tipa drevesa, lubje, zemljo, opazuje živali ali se popolnoma zatopi v raziskovanje in igro? Skoraj vedno.

Veliko pogosteje kot pomanjkanje čuječnosti pri učencih vidimo to, kako odrasli te trenutke prekinjamo.

Včasih je največ, kar lahko naredimo, to, da se ustavimo, opazujemo in jim dovolimo, da svet doživljajo po svoje.

Kar učenci danes najbolj potrebujejo, zanesljivo niso "treninki čuječnosti", ampak predvsem varen, miren odnos z odraslim, ki je sam prisoten.

3.4.3 Predstavitev plakatov

Predstavitev plakatov so izvedli pred sošolci in pred sosednjim razredom.

Funkcija plakatov je izobraževalna, na nevsiljiv način želi predstaviti našo temo.

Tu se je že pokazala sinergija: v skupini je prevladal timski duh, ideje so kar prihajale na dan in veliko jih je bilo odličnih, zato so jih učenci uporabili.

Sinergija

Vsota sinergij vseh posameznikov pomeni tudi blaginjo družbe kot celote. V končni, idealni fazi zgornja piramida v celoti vsrka spodnjo (Ž. Bergant, 2023).

In še vedno velja za sinergijo: kjer gre za neko ravnovesje dveh, neko energijo, lahko ta prispevek pomeni tudi $1+1=3$.

Zgodilo se je res nekaj neverjetnega, kar ne moremo načrtovati. Skupina se je res povezala in delovala kot eno. Bili so ponosni, ko so oblekli šolske majice. In navdušeno predstavljali svoje izdelke.

3.5 Priprava in vaje za Gledališko igro “Popotniki, dobrodošli!”

Ker je bil ravno slovenski kulturni praznik, smo poslušali Povodnega moža. Kmalu smo to delo dopolnili. Želeli smo, da bi Uršika obiskala tudi Šentilj. Ker se to ni uresničilo, smo sestavili svojo gledališko igro. Gre za moje povsem avtorsko delo.

“Popotniki, dobrodošli!”

Ustavite se v Šentilju pri Velenju!

Prijazni učenci POŠ Šentilj vas bodo lepo sprejeli.

Če ste lačni, ponudimo naše, šentiljske dobrote.

Za dobrodošlico kruh in sol. Kruh je domač, iz krušne peči, iz Mančine domačije.

Kruh in sol so ponudili v starih časih, kadar ste stopili v hišo.

To je star, slovanski običaj dobrodošlice.

Nato sledi šentiljska malica. To je domač kruh, kislo zelje ali repa in kos klobase, s kmetije Jevšnik.

Narezek je s kmetije Pečecnik, zraven imamo tudi Šentiljsko pogačo.

So se popotniki že okrepili?

So žejni? Seveda!

Tukaj je šentiljski čaj iz petih zelišč: kamilica, lipa, materina dušica, melisa, meta.

Kaj pa, če so naši gostje še vedno lačni?

Šentiljski kolački, čokoladni rjavčki. Po receptu naših babic.

In domač jabolčni zavitek. Tega pa nam je uspelo napraviti že večkrat. Poskusite, izvrsten je.

Tako so Šentilj predstavili še enkrat. Kulinarično. Tokrat v Demo kuhinji. 14.3.2026, MOS Celje, Na sejmu Fit&Well.

3.5.1 Priprave in praktično delo za degustacijo v Demo kuhinji

Priprave so potekale zadnji teden. Razdelili smo vloge in vadili. Osredotočili smo se bolj na vsebino naše zgodbe. Večino izdelkov smo pripravili in samo postregli v Demo kuhinji. To pa zato, ker na šoli še nimamo učne kuhinje. Tako ne moremo eksperimentirati pripravo določenih jedi. Mogoče pa bomo ta del izboljšali naslednje leto. Vseeno pa smo pripravili jabolčni zavitek in Šentiljske kolačke.

3.6 Obisk sejma

V soboto, 14.3.2026, smo se odpravili na sejem. Učenci s predstavitvami plakatov in nastopom v Demo kuhinji.

3.7 Evalvacija - izpolnjevanje ankete po sejmu

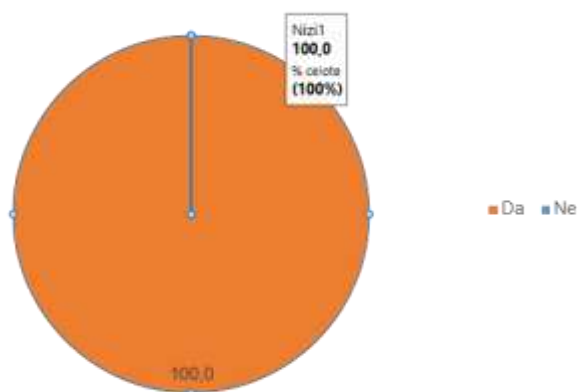
Anketa po Marčnem sejmu (marec 2026)

<https://1ka.arnes.si/a/415db5e3>

Ali si sodeloval na Marčnem sejmu.

	Frekvenca	Odstotek
Da	17	100,0
Ne	0	0,0
Skupaj	17	100,0

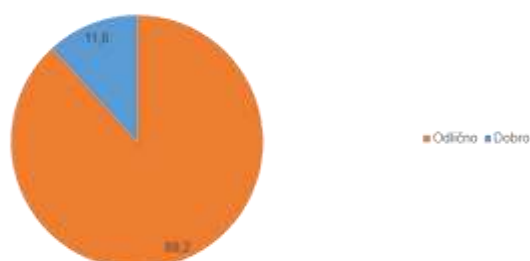
To anketo so izpolnjevali učenci, ki so tako ali drugače sodelovali na sejmu v Celju.

Kako se počutiš, ko si zastopal šolo?

	Frekvenca	Odstotek
Odlično	15	88,2
Dobro	2	11,8
Skupaj	17	100,0

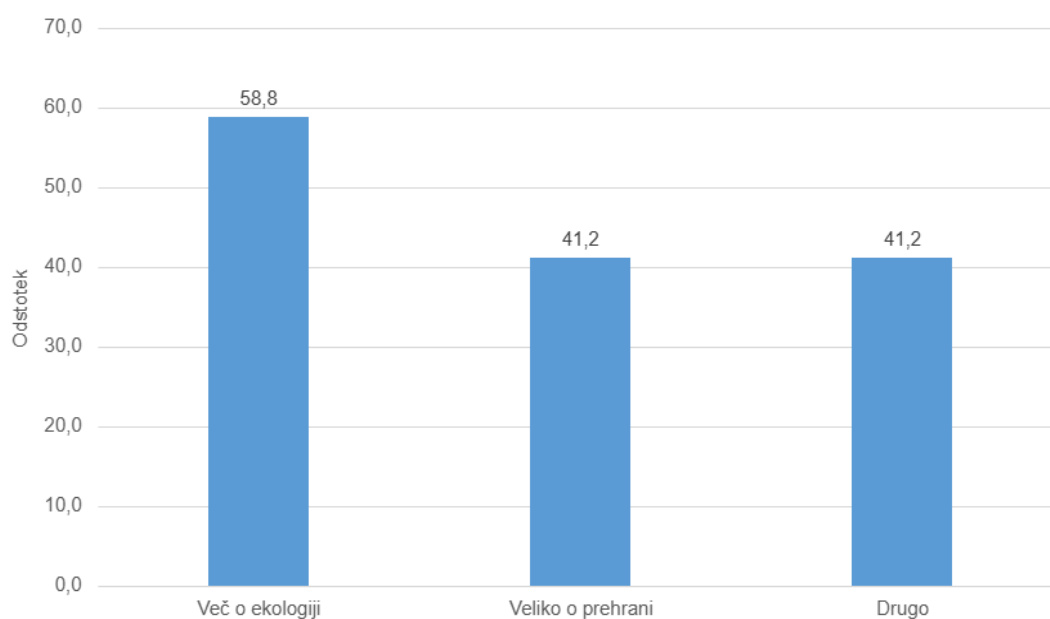
Oceno odlično je izrazilo kar 15 učencev, ali 88,2%,
oceno dobro pa sta zapisala 2 učenca, ali 11,8%.

Kaj si se novega naučil?

	Frekvenca	Odstotek
Več o ekologiji	10	58,8
Veliko o prehrani	7	41,2
Drugo	7	41,2

Učenci so se veliko novega naučili: za več novega o ekologiji se je izrazilo kar 10 učencev ali 58 %, za veliko o prehrani pa 7 učencev ali 41,2%. Možnih je bilo več odgovorov.

Dobesedne navedbe (drugo):

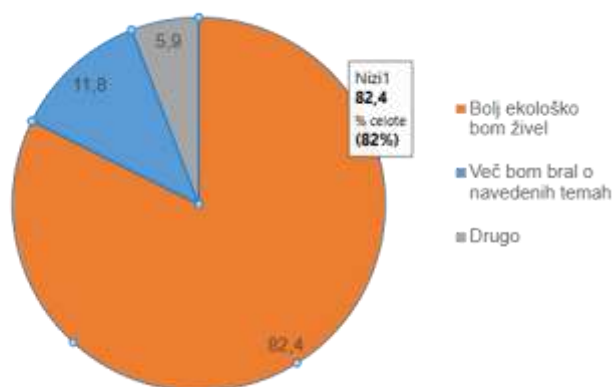
Brez odgovora
O klobasah
kmetija
nastopal sem na sejmu in predstavljal kraj
o gobah
o kmetiji
Veliko o alpakah .

Tukaj so jasno izrazili naše teme in vidi se, da so po tem času in po preučevanju kraja in značilnosti mnogo več povedali kot pri prvih vprašanjih prve ankete. Takrat še niso dobro vedeli, katere teme bi se lotili, saj še niso imeli vpogleda v naša zanimanja.

Kaj boš uporabil in kako?

Bolj ekološko bom živel	14	82,4
Več bom bral o navedenih temah	2	11,8
Drugo	1	5,9
Skupaj	17	100,0

Rezultati navedenega vprašanja ustrezajo celjem eko šole, trajnostnemu razvoju in večji motiviranosti za ekologijo, branje in izobraževanje na splošno. Rezultati samo potrjujejo naše predpostavke, da bodo učenci motivirani, da bodo svoje naloge vzorno opravili in da si bodo tudi v prihodnosti zagotovo postavljali cilje, ki bodo temeljili na ciljnih trajnostnega razvoja.

Dobesedne navedbe (drugo):

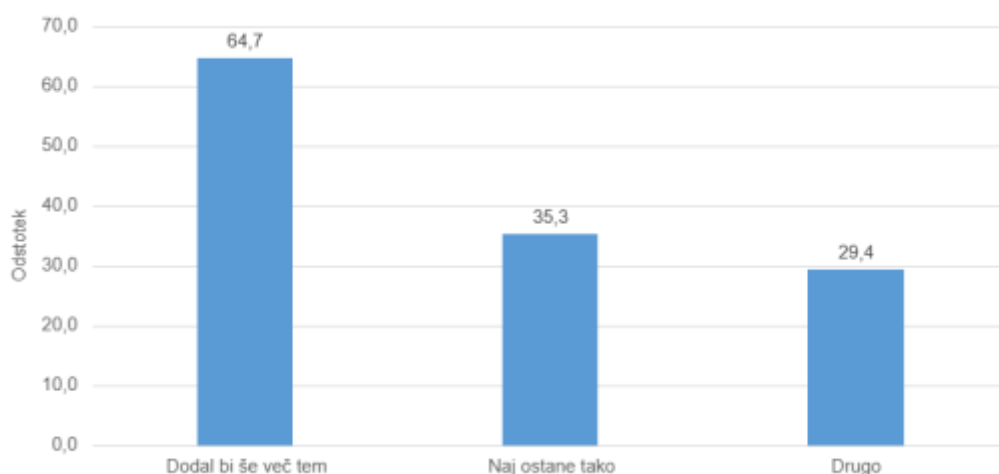
bolj bom čebelaril

Bolj bom čebelaril - je odličen odgovor in sodi v cilje trajnostnega razvoja naše pokrajine.

Kaj predlagaš za stojnico drugo leto?

	Frekvenca	Odstotek
Dodal bi še več tem	11	64,7
Naj ostane tako	6	35,3
Drugo	5	29,4

Zanimivi odgovori, ki so tudi presenetljivi. Polovica skupine bo ostala tudi drugo šolsko leto, polovica skupine pa se bo preselila na matično, centralno šolo na OŠ Gustava Šiliha Velenje, ker bodo obiskovali 6. razred. Vsi pa bi še radi sodelovali in še dodali teme. To me preseneča in verjamem, da bodo učenci še bolj raziskovali in našli še kaj zelo zanimivega.

(Možnih je bilo več odgovorov)

Dobesedne navedbe (drugo):

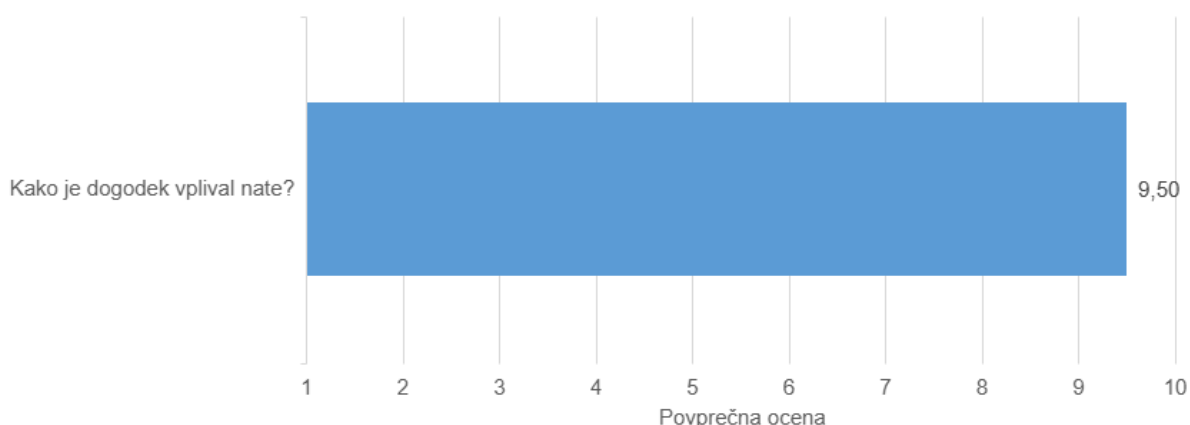
da bi bili drugo leto v dvorani I
da je sejem v dvorani I
kolo sreče
večji prostor
maketa našega kraja

Izdelava makete našega kraja bo zanimiva raziskava in premislek, kako bi to izvedli. Verjamem, da bi bil zanimiv tudi kolo sreče, ki bi ga lahko obiskovalci zavrteli, odgovorili na vprašanje in

dobili manjšo nagrado. Bomo razmišljali tudi o teh predlogih, ki se mi zdijo zelo na mestu. Saj so njihovi, kar pomeni, da bodo zopet raziskovali in našli možnosti za realizacijo le-teh.

Kako je dogodek vplival nate?

	n	Povprečje	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Kako je dogodek vplival nate?	16	9,50	1,26	5	10

Hipoteza 2

Povprečna ocena sejma na učence je statistično značilno višja od nevtralne vrednosti 5,5

Izvedba ustreznega statističnega testa

POJASNILA K IZRAČUNOM

Izračunali smo t-test za en vzorec, ki primerja izbrano povprečje z dejanskim povprečjem iz našega vzorca. Ugotavljamo, ali se povprečna vrednost statistično pomembno razlikuje od testirane vrednosti. Opisna statistika nam pove, kakšno je povprečje izbrane spremenljivke, medtem, ko nam t-test za en vzorec pove, ali se to povprečje statistično pomembno razlikuje od testirane vrednosti.

Opisna statistika

	N	Povprečje	Standardni odklon	Standardna napaka
Kako je dogodek vplival nate?	16	9,5	1,265	,316

Enostranski t-test

	Testna vrednost=5,5	p-vrednost(2-stanska)
	Vrednost t-statistike, df	

Kako je dogodek vplival nate?	12,65	15	0,000
-------------------------------	-------	----	-------

3.7.1 INTERPRETACIJA

Hipoteza se je glasila, da je povprečna ocena vpliva sejma na učence statistično višja od nevtralne vrednosti 5,5. Rezultati enostranskega enovzorčnega t-testa kažejo, da je povprečna ocena med 16 anketiranimi učenci znašala 9,50 točk (standardni odklon = 1,265). Ta vrednost je bistveno višja od teoretične nevtralne vrednosti 5,5 na desetstopenjski ocenjevalni lestvici. Vrednost t-statistike znaša 12,65 pri 15 stopinjah prostosti, pri čemer je p-vrednost izjemno nizka (p manj kot 0,001). Ker je p-vrednost nižja od 0,05, zavrnilo ničelno hipotezo in sprejmemo alternativno hipotezo.

Rezultati torej potrjujejo hipotezo: Povprečna ocena sejma na učence je statistično značilno višja od nevtralne vrednosti 5,5.

Učenci so dogodek v povprečju ocenili zelo pozitivno, kar kaže na močan in izrazito pozitiven vpliv sejma na njihovo doživljanje.

Visoka povprečna ocena (9,5) in majhen standardni odklon nakazujeta, da je bil vpliv sejma med učenci ne le močan, temveč tudi razmeroma enoten.

Učenci so odgovorili skoraj popolnoma vsi: bilo je odlično. glede na ta rezultat verjamem, da se bo tudi drugo šolsko leto ustanovila skupina, ki bo ustvarila takšen dogodek.

4 EMPIRIČNI DEL I in II

EMPIRIČNI DEL I

4.1 Namen empiričnega dela I

Namen empiričnega dela je bil preveriti, ali naša naloga vpliva na vedenje, čustveno stanje, samozavest, sodelovanje v skupini, izboljšanje klime v skupini.

Zanimala me je – medsebojna povezanost skupine in sodelovanje,

- odziv učencev,
- ustvarjalnost,

Zanimalo me je tudi učenčevo subjektivno doživljanje dogodka.

4.1.1 Opis vzorca in okolja

Raziskava je bila izvedena v letu 2026 na OŠ Gustava Šiliha Velenje, POŠ Šentilj, v Sloveniji, v okviru popoldanskih aktivnosti v OPB. V tem letu je sodelovalo 16 učencev od tega 1 učenec 3. razreda, 5 učencev 4. razreda, 8 učencev 5. razreda in 2 učenki 6. razreda. Skupina je bila zelo heterogena. 2 učenca sta bila s PP iz 5. razreda.

Ta pestrost je pomenila raznoliko opažanje različnih odzivov na našo nalogo. Učne ure so potekale v učilnici. Sestavili smo približen potek dejavnosti, ki sem jih že opisala zgoraj. Na začetku vsake ure smo se veliko pogovarjali in dodajali elemente čuječnosti, motivacije. Največja zunanja motivacija pa je bila tista, ko sem jim povedala, da bo na koncu opravljene naloge sledil obisk kino predstave. To se je tudi uresničilo. Učenci so na sejmu prejeli toliko prostovoljnih prispevkov, da lahko obiščemo eno kino predstavo v kinu Velenje.

Ure so potekale mesec februar dvakrat tedensko in mesec marec trikrat tedensko. Vse dejavnosti sem izvajala sama, kot učiteljica opazovalka in koordinatorica.

Po vsakem srečanju sem beležila potek, sodelovanje učencev, njihove odzive in posebnosti.

Že po prvih srečanjih so bili učenci sodelovalni, hitro so sprejeli nalogo, ki so jo potem izvedli. V Timu se je formiralo več manjših timov, ki so imeli eno skupno nalogo. Učenci so se razdelili spontano, po željah in interesih.

Ta opažanja so postala temelj za raziskavo in analizo podatkov.

4.1.2 Metodologija raziskovanja

Opazovanje z udeležbo

Raziskava je temeljila na kvalitativni pedagoški metodi z elementi akcijskega raziskovanja. Učiteljica je bila izvajalka in kot raziskovalka naloge, ki smo jo želeli izvesti.

To je omogočalo neposreden vpogled v dogajanje in stalno refleksijo dogajanja.

Uporabljene metode

Opazovanje z udeležbo

Med vsakim srečanjem sem sistematično opazovala vedenje učencev - sodelovanje, pozornost, motivacijo, empatijo do drugih, sodelovanje v skupini.

Evalvacija po vsaki uri

Po vsaki uri sem se z vsemi učenci pogovorila. Sledil je tudi pogovor z vsakim učencem posebej, če je bilo potrebno. Njihove odzive sem vpisala v dnevnik.

Dnevnik opažanja učiteljice

Po vsaki uri sem zapisala svoja opažanja: kaj je bilo dobro, kaj sem opazila pri posameznem učencu, kaj bi še lahko napravili?

Opazovalni listi

Pripravila sem preprost obrazec s kriteriji: sodelovanje, pozornost, motivacija, empatija do drugih, sodelovanje v skupini. Ta obrazec sem izpolnila po vsaki uri srečanja.

Fotografski material, plakati in risbe

Vseskozi sem pridno fotografirala vse posebnosti našega srečanja. Nastal je bogat slikovni material, ki ga bom ob koncu naloge tudi predstavila.

4.1.3 Cilji raziskovalnega spremljanja

Ugotoviti, kako se učenci počutijo na začetku, med dejavnostjo in po izvedenih dejavnostih. Kako je skupina delovala? Kaj bi še lahko izboljšali?

Veliko podatkov o teh vprašanjih sem zajeli tudi v svojih dveh anketah, ki sta predstavljeni na koncu v prilogi.

Vsekakor je pomembno oceniti stopnjo sodelovanja v timu, zaznati razlike med posameznimi učenci in pridobiti predloge za aktivnosti.

Načini analize podatkov

Zbrane podatke sem analizirala s pomočjo:

- opisne analize,
- tabel in grafov, kjer sem kvalificirala delež učencev, ki so kazali določene spremembe,
- tematske analize izjav učencev, ki so bili razvrščeni: - sodelovanje, sproščenost ob koncu.

Podatki so bili analizirani kvalitativno, z namenom razumeti notranje procese in ne meriti rezultate.

Izbrani raziskovalni pristop temelji na kvalitativni metodologiji, saj je bil namen raziskave razumeti učenčev doživljanje, ne pa zgolj spremembe. Te metode omogočajo tudi vpogled v notranje procese učencev, občutke, misli in vedenje.

Opazovanje z udeležbo je bilo izbrano zaradi več razlogov:

- omogoča neposredno spremljanje vedenja v učenčevem, avtentičnem okolju,
- omogoča zaznavanje subtilnih sprememb, ki jih učenci ne znajo povsem opisati,
- omogoča interakcijo izvajalca z učencem, kar prispeva k zaupanju in varnosti.

Zanesljivost podatkov je bila povečana s triangulacijo virov – s kombinacijo:

- opazovanja,
- dnevnika izvajalke,
- evalvacije in pogovorov z učenci,

- opazovalnih listov.

Pomemben vidik raziskave je tudi etičnost. Pri delu z učenci je ključno:

- varno okolje,
- prostovoljna udeležba,
- anonimnost,
- spoštovanje osebnosti vsakega učenca,
- odsotnosti ocenjevanja, primerjanja in pritiska.

Ustvarila sem razmere za izražanje učencev v svojem ritmu. Najboljši rezultati se pokažejo vedno tedaj, ko so učenci v varnem okolju in sprejeti.

4.1.4 Evalvacija in rezultati

Prvi del raziskave sem opravila na način anketiranja. Rezultati ankete pred in po sejmu so navedeni in interpretirani zgoraj. (glej poglavje 2.4. in 2.11.)

Evalvacija je potekala po vsaki skupni uri po sejmu. Zbrala sem podatke o :

- socialnih odnosih - sociometričnih,
- kako so učenci sodelovali v timu,
- ustvarjalnosti.

Kako so se pokazali socialni odnosi?

Socialni odnosi -	Začetek programa	Po sejmu
Osamljeni	2	1
V dvojicah	8	4
V timu	6	11

Kako so učenci sodelovali v timu

Sodelovanje v timu	Začetek programa	Po sejmu	Opombe
Tekmovalni	7	1	
Občasno sodelujejo	6	5	
Aktivno sodelujejo	3	10	

Kako so napredovali v ustvarjalnosti

Ustvarjalnost	Začetek programa	Izdelava predstavitev ob koncu	Opombe
Brez ideje	11	2	
Samostojni in ustvarjalni	3	12	
Aktivno, ustvarjajo še več	2	13	

4.1.5 Celostna interpretacija rezultatov

Na začetku so bili učenci s slabo motivacijo za zastavljeno nalogo. Mnogi so se počutili tudi osamljeni, saj naš tim še ni zaživel. Po več pogovorih, dogovorih in nadaljevanju raziskovanja sem opazila velik napredek pri vseh učencih ne samo pri motivaciji, tudi pri vključenosti v delovni tim. Prelomna točka je bila za vse obisk sejma, kar je bila velika nagrada ob izpolnjeni nalogi. Vsekakor je naloga pokazala pozitivne učinke na učence na več ravneh njihovega razvoja. Posebej pa še pri socialnih odnosih, sodelovanju v timu in ustvarjalnosti.

Socialni odnosi so se odvijali in razvijali spontano, kar potrjuje Vygotskyjevo spoznanje, da se učenec uči v socialnem okolju, kjer aktivno sodeluje z drugimi učenci.

Učenci so se naučili, da je uspeh tima zaradi sodelovanja in zaupanja. Ta izkušnja pomembno prispeva k oblikovanju razredne klime in pripravljenosti za nove izzive.

Pri ustvarjalnosti pa se kaže velik razvoj notranje motivacije in pozitivne samopodobe. Tako so doživljali občutek kompetentnosti in notranjega zadovoljstva. S tem se potrjuje trditev Marentič Požarnik (2003), ki ustvarjalnost opredeljuje kot pomemben del osebnostnega razvoja in samospoznavanja.

4.2 Refleksija izvajalke

Kot izvajalka in opazovalka projekta sem spoznala, da so učenci izjemno napredovali. Projekt je potrdil tudi pomen čustvene prisotnosti učitelja. Če je učitelj miren, spodbuden in dosleden, se lahko učenci odprejo in zaupajo procesu. Empatija in spoštovanje sta se izkazali za zelo pomembni.

Pedagoški pomen in priporočila za prakso za naprej:

- Poleg programa, ki smo ga izvedli, bomo v naslednjem letu se še bolj likovno izražali. Že letos je bilo tega kar veliko. A menim, da bi bilo dobro, če bi se učenci še bolj izražali na ta način. Sama razvijam pogoje za izvajanje likovne terapije, oz. Pomoči z umetnostjo.
- Učenki U2 in U3 sta v tim vnesli posebno energijo, ki se jo skoraj ne da opisati. Ker sta bili že drugič prisotni na sejmu, sta točno poznali dinamiko dogajanja. Naloge, ki so jih imeli, sta znali prenesti na skupino. Pozitivno energijo. In vsi skupaj smo se počutili neizmerno lepo in skupina je ustvarila pravo sinergijo. Ti dve učenki že pripravljata nadaljevanje naše zgodbe tudi za naslednje leto: še več povezovanja in primerov dobre prakse v medgeneracijskem povezovanju.
- Tudi starši so poslali pozitivne povratne informacije. Na sejmu so bili navdušeni in veseli, da nam je tako uspelo. Pripravljeni so sodelovati tudi naslednje šolsko leto.

4.3 PRIMERI DOBRE PRAKSE

Z učenci smo se podali na pot raziskovanja starih kulinaričnih posebnosti. Zbirali smo stare recepte, iskali gradivo, ljudi, ki bi sodelovali.

Pot raziskovanja

Stare kulinarične posebnosti

Iskanje gradiva

Pri tem smo pritegnili lokalne kmetije in ponudnike.

4.3.1 Zeliščna delavnica – povezovanje lokalnega znanja in izkustvenega učenja

V okviru raziskovanja lokalnega okolja smo k sodelovanju povabili domačinko, ki se z zeliščarstvom ukvarja že več kot dvajset let. S svojim znanjem in izkušnjami je izrazila pripravljenost za sodelovanje ter izvedbo zeliščne delavnice za učence.

4.3.2 Spoznajmo svet zelišč

Zeliščna delavnica je učencem omogočila neposredno izkušnjo spoznavanja različnih zdravih rastlin in čajnih mešanic. Učenec U6 je za skupino pripravil posebno predstavitev, pri kateri je prinesel različne vrste posušenih zelišč in čajev. Naloga učencev je bila, da s pomočjo opazovanja, vonjanja, tipanja in primerjanja s slikovnim gradivom prepoznajo posamezne vrste zelišč.

4.3.3 Čaj ni samo čaj – učenje z vsemi čutili

Učenci so preko multisenzornega učenja ugotovili, da imajo različna zelišča svoje značilnosti – razlikujejo se po vonju, obliki, strukturi in učinkovinah. Dejavnost je spodbudila raziskovalno mišljenje, sodelovanje in natančno opazovanje.

S pomočjo čutil so učenci razvijali bolj poglobljen odnos do narave ter spoznavali pomen tradicionalnega znanja, ki se prenaša med generacijami.

4.3.4 Šentiljski čaj – ustvarjanje lastne zeliščne mešanice

Kot nadgradnja dejavnosti je nastala ideja o oblikovanju posebne zeliščne mešanice, ki smo jo poimenovali **Šentiljski čaj**. Mešanica je bila pripravljena v sodelovanju z zeliščarko in učencem U6, ki je predstavil posamezne sestavine, njihov pomen in lastnosti.

S tem so učenci pridobili praktično izkušnjo povezovanja lokalne dediščine, naravoslovnega znanja in ustvarjalnosti.

Učenec U4 (11 let) je sodeloval s plakatom o čebelarstvu

Na začetku programa – bil je vidno zadržan, nesamozavesten, nesiguren. Ni bil najbolj prepričan, kako bo svojo nalogo izvedel.

Med programom – prva predstavitev pred razredom je bila izvedena odlično. Vidi se, da je MU4 že nekaj let čebelar, njegovo dejavnost podpira vsa družina.

Na koncu programa – bil je navdušen, imel je polno idej, kako naprej, sodeloval v timu in to je tudi govorno izrazil.

Poznavalci gob so se že pred leti združili v Gobarsko društvo. Sicer ni v Šentilju, ampak v Velenju. Povezali smo se z gobarskimi strokovnjaki, ki so nam zagotovili, da bomo v bližnji bodočnosti pripravili skupno razstavo gob s predavanjem o najbolj značilnimi gobami Šentilja in okolice.

Učenec U16 (10 let) je sodeloval s plakatom o gobah.

Na začetku programa – to je izrazito osamljen fant, vedno bolj zase, ne druží se z drugimi učenci, miren, odgovoren učenec.

Med programom – velikokrat se je sestel s svojim sošolcem in skupaj sta pripravila predstavitev, potreboval je še malo pomoči do končnega izdelka.

Na koncu – bil je vesel, ko je videl končni rezultat, obisk sejma je bila zanj nekaj novega, vidno je užival in znal svoje misli tudi izraziti. Tudi na področju likovnega ustvarjanja je viden napredek. Izboljšalo se je tudi sodelovanje v timu z drugimi učenci.

Kmetija, ki ima v lasti konje, je kakih par kilometrov od naše šole. Z njimi smo se tudi povezali. Pripravili so dan odprtih vrat, mi pa smo jih z veseljem obiskali. Seveda peš, ker skrbimo tudi za nizek ogljični odtis.

Obiskali smo tudi kmetijo, ki goji alpake

Ker je v bližini šole, smo jo obiskali že večkrat. Prijazni lastniki imajo v lasti tudi posebne fazane, ki so zelo posebnega videza in tako zelo zanimivi za učence. In spet smo imeli idejo za krasen bližnji izlet na hrib, kjer gojijo te živali. Seveda peš, ker varujemo naravo.

Učenka U2 (12 let)

Na začetku programa - učenka je sodelovala že lani. Bila je navdušena. Tudi letos me je prosila, če lahko sodeluje. Njena posebnost je, da je letos zelo napredovala v smislu samozavesti, samozaupanja in novih konjičkov - začela je kvačkati.

Med programom - večkrat se je oglasila in vprašala, če lahko letos prinese svoje ročne izdelke. Napravila je razstavo. Dogovorili sva se tudi za delavnico kvačkanja.

Na koncu – N. je oseba, na katero se lahko zanesemo. Postala je tiha vodja stojnice na sejmu, brez težav je imela pregled nad vso zgodbo in jo znala tudi interpretirati – predstaviti ostalim. Še vedno je navdušena nad svojim dveletnim obiskom sejma. Napredovala je v vseh vidikih, sodelovanju v timu, likovnem in govornem izražanju. N. se odlično razvija v smeri celostne osebnosti.

Učenka U3 (12 let)

Učenka U3 nam je z veseljem pokazala svojo kmetijo in koze, ki jih gojijo. Zaenkrat imajo pasme, ki ne dajejo mleka. Ampak v prihodnosti sem U3 predlagala, naj premisli tudi o pasmi, ki bi jo imeli za mleko, saj so potrebe po tovrstnem mleku zelo velike. Ona tudi pravi, da vidi v svoji kmetiji velik potencial. Prihodnost bi za njo pomenila veliko, saj bi lahko pomenila zanjo in za družino določeno gospodarsko rast in posledično več zaslužka.

Učenka U3 (12 let)

Na začetku programa - učenka je sodelovala že lani. Prvi začetki so bili izrazito nesamozavestni in nesamostojni. Z vsakim pogovorom in razgovorom pa je njena osebnost začela rasti. N. se bila dovolj motivirana, da je pripravila odlično predstavitev. To je bilo že lani.

Med programom – se je odločila, da bo svojo predstavitev kmetije nadgradila tudi s kulinarčnim delom. Dodala je svoje recepte v našo zbirko.

Na koncu – Skupaj z U2 sta postali nerazdružljiv tim. Učenka U2 je zelo dobro vplivala tudi na U3 in lahko rečem samo - odlično je bilo.

Učenec U14 (11 let) in učenec U9 (11 let)

Oba učenca sta učenca s PP.

Na začetku sta bila oba zadržana. Potem pa sta se hitro odločila za zelo star recept babičinih kokosovih piškotov. Skupaj sta našla veliko stičnih točk in se odločila, da bosta delovala v timu.

Med programom - oba sta bila vidno motivirana za pripravo predstavitev. Učenec U9 je pripravil še dva plakata na lastno pobudo. Na enem je opisal kmetijo J, na drugem pa je zapisal svojo prihodnjo kmetijo. Oz. Kako se vidi nekoč: zagotovo bo kmet in vse dejavnosti, ki jih bi rad nekoč uresničil. Vse je že zapisal.

Na koncu – sodelovanje na sejmu jima je bilo več kot odlično. To sta izrazila tudi z risbo. Večkrat. Opaziti je bilo zmanjšanje napetosti, večjo vključenost in pripravljenost za sodelovanje.

Tako sem prispevala tudi k razvoju inkluzivne učilnice, kjer vsak učenec najde način, da sodeluje, izrazi sebe in doživi uspeh. Naša naloga je postala orodje za osebno rast, spodbujanje samoregulacije in čustvene stabilnosti učencev.

Učenke U1, U5,U13,U15, (10 let)

Na začetku so bile učenke izjemno plašne, nesamozavestne. Kar nekaj pogovorov sem potrebovala, da smo se dogovorili, kako in kaj. Kaj je tisto, kar jih pri dejavnosti in nalogi zanima, kaj bi izbrale?

Med programom so se vidno povezale. Uspelo nam je celo izvesti praktično delavnico prikaza dejavnosti na šoli. Učenke so bile pobudnice in so priskrbele za ves material in izvedbo delavnice. Jaz pa sem bila samo opazovalka in koordinatorica. Bilo je odlično. Vse pohvale za samoiniciativnost in veliko motivacijo.

Na koncu - zopet lahko celotno skupino pohvalim in jim dam vse točke v vseh opazovalnih elementih. Učenke so se s svojo predstavitvijo na sejmu izredno izkazale. Vse pohvale.

Učenka U13 (11 let)

Na začetku je bila učenka malo zadržana. Ni bila prepričana, če bo dejavnost in naloga zanjo ustrezna. Po več pogovorih in dodatno motivacijo je le opravila svojo nalogo in nam predstavila stare babičine recepte za domači kruh.

Med programom je vidno napredovala.

Na koncu je bila nad programom in doživetjem na sejmu navdušena. Uspešno je sodelovala pri predstavitvah, sodelovala v timu in govornem in likovnem izražanju.

Učenka U7 (11 let)

Na začetku je bila učenka moteča. S svojimi izjavami je včasih prizadela sošolce, a se tega ni zavedala. Težko se je kontrolirala.

Med programom je prejela določeno nalogo. Izvedla jo je. Predlagala sem ji, da se vključi v kak tim. Z I. sta bili uglašen tandem.

Na koncu se je že bolj kontrolirala, njeno obnašanje se je bistveno izboljšalo. Pokazala je izredno navdušenje nad sejmom in predstavitvijo širši javnosti. Dobro je sodelovala v timu, se kontrolirala, in vidno napredovala.

Učenka U8 (11 let)

Na začetku je bila učenka zelo zadržana. Kmalu je našla več babičinih receptov in se nekako vključila v tandem z učenko U7.

Med programom je potrebovala več pogovorov da je prišla do svojega cilja.

Na koncu je bila navdušena, ker ni pričakovala, da bo na sejmu in predstavitvi tako uživala.

Učenka U10 (11 let)

Na začetku je bila Z. izredno tiha in nesproščena deklica. Potrebni je bilo veliko pogovorov. Tudi dodatni pogovori in seznaitve z nalogo.

Med programom se je U7 popolnoma sama spontano odločila, na kakšen način bo opisala konje in kakšne vsebine bo napisala na plakat. Pomembno je, da je premagala začetno tremo ali strah in se odprla tudi v skupini. Že pri predstavitvi pred sošolci je blestela.

Na koncu – na sejmu je bila U7 popolnoma samozavestna, saj je svojo predstavitev izvedla odlično. Tako je dosegla in presegla vse cilje, ki smo jih želeli doseči.

Dobro je sodelovala v timu in na celotni predstavitvi.

Učenec U11 (11 let)

Na začetku - učenca sem že lani prepričevala, da bi bilo zelo dobro, če bi sodeloval. A ni in ni želel. Po pogovoru z razredničarko se je odločil za sodelovanje. Že naslednji dan je prinesel osnutek predstavitve na plakatu.

Med programom je bil učenec visoko motiviran. Predstavitev je bila odlična, ravno tako nastop pred sošolci.

Na koncu – na sejmu je učenec blestel. To je bilo področje, ki ga ima rad in z veseljem ga je predstavljal tudi drugim v skupini in mimoidočim na sejmu. Odlično. Najbrž bo predstavitev tudi njegov bodoči poklic. Kar kaže na izredno motiviranost in veselje do teme. Odlično je sodeloval tudi v timu in z drugimi učenci.

Učenci so raziskovali današnje stanje. Vsak od njih pa je premislil tudi o svojem videnju prihodnosti.

4.4 EMPIRIČNI DEL II Pomoč z umetnostjo

Pomembno izhodišče pri nadaljnjem raziskovanju področja ustvarjalnega izražanja je predstavljalo strokovno izobraževanje za učitelje »**Glina in njeni terapevtski učinki**« avtorice Nataše Pibernik. Udeležba na celodnevem seminarju v mesecu februarju mi je omogočila poglobljen vpogled v področje **Pomoči z umetnostjo (PZU)** ter v pomen ustvarjalnih dejavnosti pri spodbujanju čustvenega, socialnega in osebnostnega razvoja učencev.

Pridobljena teoretična in praktična spoznanja sem želela sistematično vključiti v svoje pedagoško delo, zato sem oblikovala akcijski načrt za uvajanje ustvarjalnih pristopov v delo z učenci. Na podlagi začetnih opažanj sem se odločila za raziskovanje vpliva ustvarjalnih dejavnosti na počutje, izražanje, sodelovanje in samoregulacijo učencev.

Raziskovalni proces sem razdelila na dve obdobji:

- **predraziskovalno obdobje (šolski leti 2024 in 2025)**, v katerem sem postopno uvajala in spremljala odzive učencev na različne oblike ustvarjalnega izražanja,
- **raziskovalno obdobje (leto 2026)**, v katerem sem dejavnosti načrtno spremljala, analizirala in evalvirala.

V predraziskovalnem obdobju sem v okviru pristopov Pomoči z umetnostjo izvajala različne dejavnosti:

- mesečne delavnice ustvarjalnega pisanja in pisanja pesmi,
- mesečne delavnice ročnih spretnosti,
- likovne aktivnosti v naravnem okolju (risanje, slikanje, oblikovanje z različnimi materiali, ustvarjanje iz naravnih materialov),
- druge ustvarjalne in sprostitvene dejavnosti.

Med izvajanjem ustvarjalnega prostega časa v oddelku podaljšanega bivanja na POŠ Šentilj sem opazila, da učenci izražajo veliko potrebo po svobodnem ustvarjalnem prostoru, kjer lahko sami izbirajo dejavnosti in način izražanja.

V dejavnosti so se pogosto vključevali učenci z različnimi potrebami in izkušnjami – nekateri so prihajali obremenjeni, čustveno vznemirjeni, v konfliktnih situacijah ali s potrebo po umiku in umiritvi. Ustvarjalni prostor v učilnici na prostem je postopoma postal varen prostor srečevanja, raziskovanja in izražanja.

Osrednje mesto je dobila ustvarjalna miza, kjer so bili učencem na voljo različni materiali: glina in druge oblikovalne mase, volna, barvni papir, likovni pripomočki, naravni materiali ter pripomočki za sproščanje. Učenci so se dejavnostim pridruževali spontano – nekateri najprej kot opazovalci, drugi z izbiro materiala in postopnim vključevanjem v ustvarjanje.

Pomembno je bilo, da dejavnosti niso bile usmerjene zgolj v končni izdelek, temveč predvsem v sam proces ustvarjanja. Učenci so imeli možnost svobodne izbire, raziskovanja in izražanja svojih idej. Tak pristop je omogočal neverbalno komunikacijo, sprostitev, razvoj ustvarjalnosti in občutek osebne uspešnosti.

Ustvarjanje je tako postalo prostor, kjer so lahko učenci na svoj način izražali misli in občutke ter preko ustvarjalnega procesa razvijali samozaupanje, sodelovanje in pozitivno samopodobo.

Pisanje pesmi

Najprej smo spoznali preproste rime. Učence sem povabila, da jih poskusijo najti tudi sami. Nastajale so prve rime, ki so sestavljale prve pesmi.

Nastalo je veliko število pesmi, ki smo jih pregledali, učenci pa so jih tudi prepisali in popravili določene slovnične napake.

Učenka T. je bila tako navdušena, da je pisala tudi doma. Naslednji dan me je poiskala njena mami in povedala, da je ves dan pisala, saj mi je drug dan prinesla pesem, prepisano brez slovničnih napak. Bila je navdušena in je .še kar nadaljevala s pisanjem.

Zanimivo je bilo, da so se vključili učenci vseh razredov POŠ razen prvega, ker učenci še ne znajo pisati. Vsi so poročali o sproščenem, ustvarjalnem in pozitivnem vzdušju.

V mesecu dni je nastalo lepo število pesmi, ki smo jih razstavili na razstavnem panoju naše šole.

Ustvarjanje z likovnimi materiali (volna, barvice, flomastri, voščenke, vodene barvice, tempere, slano testo)

Volna

Mesec dni so se učenci učili kvačkanja in uporabe volne v ustvarjalne namene. Učila sem jih jaz, pridružila pa se mi je učenka, ki je znala več.

Nastale so zapestnice, prvi kvačkani izdelki, oblikovala se je skupina rokodelk, ki so se pričele družiti na naši ustvarjalni mizi v Učilnici na prostem. Ena učenka pa se je vključila v dodatne ure ustvarjanja z volno, oz. Kvačkanja.

Po delavnicah sem opazila izrazito spremenjeno vedenje, sprostitvev in boljšo interakcijo z drugimi učenci. Ta raziskava je vključevala učence OPB, ki so v času OPB začutili, da potrebujejo tovrstno dejavnost.

Kot dokaz sem zbrala veliko število risb in fotografskega materiala, ki so ga učenci v tem času ustvarili.

Vodene barvice, Tempera barvice

Ustvarjali so na prosto temo. Nastalo je kar veliko število izvirnih slik.

Slano testo

Pomladi so zgnetli prve medaljone. Učenci so nabrali prvi regrad, marjetice, cvetove vijolic in jih vpletli v svoj izdelek.

Naš dan v Učilnici na prostem – likovno ustvarjanje - barvice, flomastri

V času ene ure se je pri meni oglasilo kar 6 otrok. Vsi pa so na list papirja s prosto temo izlili vsa čustva tega dne. Torej so se neverbalno izrazili. Vsa čustva in občutenje tega dne so našla svoje mesto. Le to jim je nudilo popolno sprostitvev in boljšo samopodobo. Scan njihovih del bom prilepila v prilogo na koncu naloge.

V raziskovalnem obdobju sem se osredotočila na likovne aktivnosti ne glede na prostor aktivnosti. Poleg prostih likovnih aktivnosti, sem dodala tudi vodene ure likovnega pouka.

Posebej sem opazovala učence 5.c razreda, med njimi dva učenca s PP: le-ta sta imela velike potrebe po slikanju, risanju in ustvarjanju s papirjem vsak dan. Po pouku, za sprostitev in pred domačo nalogo in po njej.

Postavila sem hipotezo: Ali je umetnost lahko ključ za izražanje čustev otrok?

Glede na moje izvajanje učne ure sem si opredelila cilj.

Učenci se lahko odločijo, ali bodo v eksperimentalni skupini ali bodo v kontrolni. V eksperimentalni skupini bodo učenci risali po mojih navodilih in odgovarjali na vprašanja o čustvih. V kontrolni skupini pa bodo učenci samo odgovarjali na vprašanja o čustvih. V kontrolni skupini ne bodo likovno ustvarjali.

Zanimala me je primerjava eksperimentalne skupine in kontrolne skupine.

4.4.1 Izvajanje likovne delavnice "Torta" z uporabo barv in skritim čustvom na sliki

	Izvajanje likovne delavnice "Torta" z uporabo barv in skritim čustvom na sliki	Pogovor o čustvih	Opažanja	Kako bi lahko temo čustev nadgradili?
Eksperimentalna skupina	da	Da, na osnovi likovnega dela		
Kontrolna skupina	ne	Da, pogovor na splošno brez likovnega dela		

Analiza dobljenih rezultatov

Učenci so lahko izbirali med poljubnim likovnim materialom. Na razpolago so bile: tempere, suhi pastel, barvice, flomastri, svinčnik, voščenke

Učenka U22. Učenci so jo zelo lepo sprejeli, komunicirali z njo in se pogovarjali.

Učenka U10. Izbrala je voščenke, bila je v zadnji klopi, čisto tiho je risala z voščenko, nič ni komentirala in prva je oddala. Vesela na začetku risanja in jezna na koncu.

Učenec U14 – uporabil je barvice, poteze so bile hitre in takoj je bil gotov in zadovoljen z izdelkom. Na začetku ustvarjanja se je počutil ježno, ob koncu ure pa dobro. Več ni komentiral.

Učenca U4 in U11 sta se odločila, da bosta risala skupaj. Risal je U4, U11 pa je malo pobarval in veliko komentiral. Učenec U4 je bil kot ponavadi zadržan. Ob začetku sta bila vesela, na koncu ustvarjanja pa še bolj vesela.

Učenka U13 - ustvarjala je s tempero. Bila je vesela. Deklica je bila vseskozi popolnoma tiho, nič ni komentirala, kar je za njo zelo neobičajno.

Učenka U17 – vesela, bila je popolnoma tiha in je izvedla likovno idejo oz. nalogo.

Učenka U18 – Veliko komentarjev, ona je bila tista, ki je lepo sprejela učenko U22 in se z njo pogovarjala. Učenke so posedle učenko U22 medse in pozitivno sem bila presenečena nad odzivom. Dejale so, da bi bilo zelo lepo, če bi bila njihova sošolka.

Učenka U21 – Torto je narisala z mešano tehniko. Na drugi sliki je risala s tempera barvami, živo rdeče ozadje, saj mora imeti torta podlago. Vesela ob začetku in na koncu ustvarjanja.

Učenka U7 – tempera barve . Veliko komentarjev, počutje veselo. Nika je bila na trenutke preglasna. Zelo moteča.

Učenec U20 – eno risbo je takoj zaključil, ker mu ni bila všeč, drugo je končal. Izbral je tehniko tempere. Ni pa napisal, kako se počuti.

Učenec U9 - Neznanka - kot Pandorina skrinjica – naslikal je izrazito žalostno torto. Ko sem ga vprašala, zakaj, je rekel, da ima veliko vsega.

Najprej je uporabil svinčnik. Narisal je obrise, barval je s tempera barvicami. Torto je bogato pobarval, ji narisal žalosten izraz. Dolgo se je ukvarjal z izdelkom. Ob koncu je narisal vesel znak. Zagotovo se bova danes, dan po risanju pogovorila. Ob koncu slikanja je bil vidno sproščen.

Učenka U19 - nič ni komentirala, zelo tiha in zelo mirna deklica. Težko se odpre in karkoli komentira. Tiho je dokončala likovni izdelek. Vsak njen podpis pa vsebuje srček.

Pripominjam, da sem se kot izvajalka PZU počutila zelo intenzivno. Najprej pa sem bila skoraj slabe volje, ker sem imela občutek, da rezultati ne bodo takšni, kot sem predpostavljala na začetku. A ne. Popolnoma vsak učenec je pokazal čustva, nekateri celo več kot sem si upala predvidevati.

Bila je zelo primerna naloga za učence, kjer izvedemo PZU. A ne moremo pričakovati, da bodo vsi izvajali nalogo kot smo si zamislili. Ker niso roboti, ker imajo čustva, nekateri tudi zelo intenzivna. Vsak učenec je unikat. Če sem s PZU pomagala vsaj enemu, ki je bil izrazito žalosten, v stresu, zelo obremenjen, je bil moj cilj dosežen. Z učencem U9 se bom pogovorila danes.

Pogovor z učencem U9

Danes je bil ves drugi. Bil je popolnoma sproščen. Lepo sva se pogovarjala, posebej sem vprašala, kaj je mislil v svojem likovnem delu. Pa je rekel, da je bil na začetku žalosten, skoraj zelo žalosten, ob koncu likovnega ustvarjanja pa vesel.

Kaj je lepšega kot izboljšanje čustvene situacije z likovnim delom vsaj enemu učencu.

Nalogo sem izvajala tudi v 1. razredu, mojem matičnem, kjer preživljam večino svojega službenega časa.

To pomeni, da učence dobro poznam in lahko nalogo izvedem še bolj celovito.

Prosta tema

	Likovno ustvarjanje 1. dan	Likovno ustvarjanje 2. dan	Pogovor o čustvih	Opažanja	Posebnosti
Eksperimentalna skupina	7	4	da	Posebej nemiren deček U22 je prinesel rožo, zelo bogato narisano, a je rekel, da se je zmotil, tudi U23 je izredno presenetil, ker se je poglobil v ustvarjanje..	Vsi vključeni učenci so se močno poglobili v likovno ustvarjanje
Kontrolna skupina	7	6	da	Pričakovala sem več sodelovanja, a so ga nekateri odklonili.	

Ta proces me je začel zanimati, zato sem si osnovala načrt spremljanja učencev 5. in 1. razreda naše POŠ in odzive na ustvarjanje. Pripominjam, da tovrstne raziskave še nisem opazila v širokem spektru literature, ki je na voljo iz tega področja. Lahko sem si pomagala z drugimi

raziskavami, a rezultat bo edini, saj zajema vzorec učencev in okolje, ki ga nisem našla v nobenem primeru.

Za večjo in obsežnejšo raziskavo bom potrebovala daljšo pripravo, soglasja staršev in vodstva šole. Le tako bom lahko to temo nadgradila s spremljanjem, pripravo, intervjuji in anketami ob končanih sklopih. To pa načrtujem naslednje šolsko leto.

4.4.2 Interpretacija dobljenih rezultatov

Prednosti umetnostne terapije za učence s težavami (učne težave in čustvene težave)

Pri pomoči z umetnostjo (PZU) poteka komunikacija z učencem na več ravneh. PZU naj bi krepila, rehabilitirala in omogočala razvoj. Učencu omogoča, da postane čustveno dostopen za učenje. PZU in izobraževanje imata več skupnih ciljev, zato se lahko podpirata. Skupni cilji so: pridobitev delovnih sposobnosti, veščin za reševanje problemov, ustvarjalnost, organizacijske sposobnosti, smisla za raziskovanje, izboljšanje motivacije, izboljšanja samozavesti in samopodobe, sproščanje napetosti, spontanosti. PZU pa je uporabna tudi pri učencih z emocionalnimi in vedenjskimi težavami.

Glede na vse prednosti PZU sem pričakovala dober odziv in vključenost v vse zgornje aktivnosti.

Sklep: Na osnovi zgoraj navedenega gradiva opazamo, da so učenci delili čustva z drugimi sošolci na delavnici. Izražali so se z besedami, skozi ustvarjalne delavnice, v vedenju, barvah. Svoja čustva so tudi ubesedili: z opisom izdelka, pripovedovanjem o izdelku. Po njihovem mnenju so ustvarjalni pristopi PZU vplivali na načine njihovega izražanja pozitivno, saj so se učenci kar odprli. Udeleženci so v testu ocene emocij glede na začetno stanje pozitivno napredovali.

4.5 Primerjava rezultatov s podobnimi raziskavami

Pri pregledu strokovne literature nisem zasledila raziskav, ki bi se na primerljiv način ukvarjale z načrtnim uvajanjem procesov **Pomoči z umetnostjo (PZU)** v okviru oddelka podaljšanega bivanja. Prav možnost dolgoročnega in sistematičnega spremljanja učencev v vsakodnevnem šolskem okolju je predstavljala pomembno izhodišče ter motivacijo za izvedbo raziskave.

Eden izmed pomembnih razlogov za uvajanje ustvarjalnih dejavnosti so bila tudi opažanja iz pedagoške prakse. Pri učencih je pogosto mogoče zaznati povečano obremenjenost zaradi številnih šolskih in izvenšolskih dejavnosti. Posledično se lahko pojavljajo utrujenost, zmanjšana motivacija, notranja napetost in stres, kar je še posebej izrazito v obdobjih večjih obremenitev, na primer ob zaključku šolskega leta.

Strokovni viri poudarjajo pozitivne učinke procesov Pomoči z umetnostjo predvsem pri učencih, ki potrebujejo dodatno podporo na področju čustvenega izražanja, komunikacije in oblikovanja pozitivne samopodobe. Ustvarjalni proces omogoča posamezniku varno izražanje občutkov, spodbuja sproščanje, krepi samozavedanje ter omogoča razvoj osebnih potencialov.

Raziskave prav tako izpostavljajo, da lahko ustvarjalne dejavnosti pozitivno vplivajo na zaznavanje lastnega telesa, občutek zadovoljstva, kakovost življenja ter splošno psihično in telesno počutje posameznika. Pri nekaterih skupinah udeležencev so bili zaznani tudi pozitivni vplivi na zmanjšanje občutkov tesnobe ter večji občutek notranje umirjenosti.

Pomemben dejavnik učinkovitosti predstavlja tudi ustrezno trajanje in pogostost srečanj. Pri dejavnostih se kot pomemben material pogosto izpostavlja glina, saj omogoča neposreden stik z materialom, sproščanje preko dotika in izražanje brez uporabe besed. Prav tako lahko elementi, kot je voda, delujejo pomirjujoče in podpirajo senzorno izkušnjo posameznika.

Bistvo ustvarjalnega procesa ni končni izdelek, temveč doživljanje med ustvarjanjem. Naloga izvajalca je oblikovanje varnega prostora, v katerem lahko učenci raziskujejo, ustvarjajo in razvijajo lastne načine izražanja.

4.6 Primerjava ugotovitev obeh raziskovalnih področij

V raziskovalnem obdobju sta potekala dva medsebojno povezana procesa – priprava učencev na predstavitev **Stojnice na sejmu** ter izvajanje ustvarjalnih delavnic s področja **Pomoči z umetnostjo**. Posebej zanimivo je, da je del učencev sodeloval v obeh dejavnostih, kar je omogočilo spremljanje njihovega razvoja v različnih okoliščinah.

V obeh dejavnostih je sodelovalo osem istih učencev. Pri njih je bil opazen napredek predvsem na področju osebnostnega razvoja, samozavesti, sodelovanja in izražanja lastnih idej.

Posebej izrazit napredek je bil opažen pri učencih s posebnimi potrebami. Ustvarjalne dejavnosti so jim predstavljale pomembno obliko podpore, saj so omogočale sprostitev, občutek uspešnosti ter izražanje na način, ki ni bil vezan samo na besedno komunikacijo. Pri učencih je bilo mogoče opaziti izboljšanje čustvenega stanja, večjo vključenost v skupino in večjo pripravljenost za sodelovanje.

Pomembna ugotovitev raziskave je bila tudi vrednost poslušanja učenčevih potreb. Učenci so sami izražali željo po ustvarjanju, kar kaže na pomen notranje motivacije in možnosti izbire pri učenju. Pri enem izmed učencev, ki je bil zaradi številnih obveznosti pogosto obremenjen, so ustvarjalne dejavnosti predstavljale prostor umiritve in razbremenitve.

4.7 Refleksija izvajalke

Izkušnje, pridobljene skozi raziskovalni proces, potrjujejo pomen poslušanja učencev ter prilagajanja dejavnosti njihovim trenutnim potrebam. Učenci potrebujejo prostor, kjer lahko poleg pridobivanja znanja razvijajo tudi ustvarjalnost, čustveno izražanje in občutek notranjega ravnovesja.

Pomoč z umetnostjo se je pokazala kot pomemben pristop, saj učencem omogoča ustvarjanje brez pritiska končnega rezultata. V ospredju je proces – raziskovanje, izražanje, sproščanje in osebno doživljanje.

Izvajanje dejavnosti je odprlo nove možnosti razumevanja poučevanja, pri katerem ima učenec aktivnejšo vlogo. Ustvarjalni pristopi omogočajo bolj individualizirano, celostno in učencu prilagojeno delo.

Pozitiven odziv učencev se kaže predvsem v njihovi spontani želji po nadaljnjem ustvarjanju. Pogosta vprašanja, kot so, kaj bomo ustvarjali danes, ali prošnje po materialih za risanje in oblikovanje, kažejo, da so učenci ustvarjalni prostor sprejeli kot varen prostor izražanja, raziskovanja in osebne rasti.

5 UGOTOVITVE

Izvedena raziskava je pokazala, da imajo načrtovane projektne dejavnosti, povezane z izkustvenim učenjem, pozitivno psihologijo, trajnostnim razvojem in ustvarjalnimi pristopi, pomemben vpliv na celostni razvoj učencev. Proces, ki je potekal v obdobju leta in pol, je omogočil spremljanje sprememb pri učencih na področju motivacije, sodelovanja, samopodobe, ustvarjalnosti in socialnih odnosov.

Rezultati potrjujejo, da projektno delo učencem omogoča večjo aktivno vlogo v učnem procesu. Učenci niso bili zgolj prejemniki informacij, ampak raziskovalci, ustvarjalci in soustvarjalci skupnega cilja. Prav občutek, da so njihovi predlogi pomembni in da lahko s svojim delom prispevajo k uspehu skupine, je pomembno vplival na njihovo notranjo motivacijo.

Na začetku projekta so nekateri učenci potrebovali več spodbud in usmeritev, vendar se je skozi proces pokazalo, da jasen cilj, možnost izbire in pozitivna skupinska klima povečujejo pripravljenost za sodelovanje. Pri učencih je bil opazen razvoj samostojnosti, odgovornosti in vztrajnosti pri izvedbi nalog.

Analiza anketnih vprašalnikov, pogovorov, opazovanja in refleksij kaže, da je sodelovanje na sejmu pozitivno vplivalo na doživljanje lastne uspešnosti. Učenci so z izdelavo plakatov, predstavitvami, nastopanjem in praktičnim delom razvijali komunikacijske spretnosti ter samozavest. Ob zaključku dejavnosti so izražali zadovoljstvo, ponos in željo po nadaljnjem sodelovanju.

Pomembna ugotovitev raziskave je tudi pomen timskega dela. Med učenci se je postopoma razvila povezanost, ki je presegla zgolj opravljanje posameznih nalog. Različne sposobnosti posameznikov so se dopolnjevale in oblikovala se je sinergija skupine. Učenci so se učili sprejemanja različnih idej, dogovarjanja in skupnega reševanja izzivov.

Dejavnosti, povezane z lokalnim okoljem, so prispevale k boljšemu razumevanju pomena trajnostnega razvoja. Učenci so skozi neposredne izkušnje spoznavali lokalne pridelovalce, tradicionalna znanja, pomen samooskrbe, zdrave prehrane in odgovornega odnosa do okolja. Projekt je tako presegel okvir šolskega prostora in vzpostavil pomembno povezavo med šolo, družino in lokalno skupnostjo.

Posebno vrednost raziskave predstavlja vključitev področja **Pomoči z umetnostjo**. Ustvarjalne dejavnosti so učencem omogočile drugačen način izražanja, sproščanja in razvijanja pozitivne samopodobe. Ugotovitve kažejo, da proces ustvarjanja, pri katerem ni najpomembnejši končni izdelek, ampak doživljanje med delom, pozitivno vpliva na počutje učencev.

Pri posameznih učencih, predvsem tistih, ki potrebujejo več podpore na čustvenem in socialnem področju, je bil opažen izrazit napredek. Učenci so lažje izražali občutke, izboljšali komunikacijo z vrstniki ter razvijali več zaupanja vase.

Na podlagi izvedenega raziskovalnega procesa lahko ugotovimo, da povezovanje projektnega dela, pozitivne psihologije, trajnostnih vsebin in umetnosti predstavlja učinkovit pedagoški pristop, ki podpira razvoj učenca kot celote.

Raziskava potrjuje pomen šole kot prostora, kjer se poleg znanja razvijajo tudi ustvarjalnost, odnosi, odgovornost, empatija in občutek pripadnosti. Prav takšne izkušnje učencem omogočajo, da razvijajo kompetence, pomembne za življenje.

6 ZAKLJUČEK

V raziskovalnem procesu smo analizirali prednosti in omejitve izvedenih dejavnosti ter ovrednotili njihov vpliv na učence. Prispevek predstavlja leto in pol trajajoč proces načrtnega uvajanja projektnega dela, ustvarjalnih aktivnosti in pristopov Pomoči z umetnostjo v delo z učenci POŠ Šentilj. Osrednji dejavnosti sta bili povezani s predstavitvijo lokalnega okolja preko priprave stojnice ter z izvajanjem likovnih in ustvarjalnih delavnic.

Na podlagi načrtovanega spremljanja procesa, opazovanja učencev, evalvacijskih pogovorov, vprašalnikov, samoocen ter analize nastalih izdelkov smo pridobili številne kvalitativne podatke: pripovedi učencev, njihove refleksije, plakate, likovne izdelke, fotografije dejavnosti ter opažanja izvajalke. Zbrani podatki kažejo, da so izvedene dejavnosti pozitivno vplivale na razvoj učencev na več področjih.

Najpomembnejši opaženi učinki so bili:

- povečanje motivacije in pripravljenosti za sodelovanje,
- krepitev pozitivne samopodobe ob uspešno opravljenih nalogah,
- razvoj samozavesti pri predstavljanju lastnega dela,
- zelo pozitivno vrednotenje sodelovanja na sejmu,
- želja učencev po nadaljevanju ustvarjalnih srečanj,
- izboljšanje počutja med ustvarjalnimi dejavnostmi,
- pogostejše izražanje pozitivnih čustev, kot so sproščenost, zadovoljstvo in veselje,
- izboljšanje izražanja in deljenja občutkov z drugimi,
- večja povezanost in sodelovanje v skupini.

Izvedeni proces je učencem omogočil prostor za raziskovanje, prepoznavanje in izražanje lastnih misli, občutkov in čustev. Ustvarjalne dejavnosti niso bile usmerjene zgolj v končni izdelek, temveč predvsem v proces, v katerem so učenci razvijali vztrajnost, samostojnost, sodelovanje in zaupanje vase.

Pri posameznih učencih je bil opažen pomemben napredek na področju samonadzora, komunikacije, vključevanja v skupino in čustvene stabilnosti. Pri učencu z astmo je bilo v obdobju izvajanja dejavnosti opaženo izboljšanje splošnega počutja in manj izraženih težav, vendar bi bilo za potrjevanje neposrednih vplivov potrebnih več dodatnih spremljanj in raziskav.

Raziskava odpira tudi nova vprašanja in možnosti nadaljnjega razvoja. Pomembna smer prihodnjega dela je še močnejše povezovanje šole z lokalnimi društvi, krajevno skupnostjo, strokovnjaki in posamezniki, ki lahko s svojim znanjem prispevajo k bogatenju učnega okolja. Pretekli dve leti predstavljata predvsem začetek procesa, saj so številna področja še odprta in ponujajo možnosti za nadaljnje raziskovanje.

Prav pot raziskovanja, sodelovanja in ustvarjanja se je pokazala kot največja vrednost projekta. Skupno delo je povezal učence, starše, šolo in lokalno okolje ter pokazalo pomen odnosov, zaupanja in skupnega ustvarjanja.

Izkušnje, pridobljene skozi projekt, predstavljajo pomembno izhodišče za nadaljnje delo. Nastale ideje, pozitivni odzivi učencev in povezanost skupine potrjujejo, da imajo takšne dejavnosti pomembno mesto v sodobni šoli. Predstavljajo priložnost za razvoj znanja, ustvarjalnosti, odgovornosti in celostnega razvoja učencev.

7 Viri in literatura

1. (www.ekosola.si/altermed-25-26)
2. Artač N., Najrajter D., Resnik Planinc T., Belasić I., Sunčič T. (2024). Stopiti na pot trajnostnega razvoja, Vodnik na poti do trajnostne šole - zakaj, kaj in kako?, Center RS za poklicno izobraževanje. Ljubljana.
3. Bednjički Rošer, B. (2017) v publikaciji Vzgoja, str.45,46.
4. Bergant Ž. (2023). Poti do družbene blaginje, Izzivi globalizacije in družbeno,
5. Bogataj, J. (1992). Sto srečanj z dediščino na Slovenskem. Ljubljana: Prešernova družba.
6. Cikajlo I., Gider F. (2024). Tehnike za analizo in reševanje problemov, books.ung.si
7. Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York: Harper & Row.
8. Dweck, C. (2016). Moč miselnosti: kako uresničiti svoje zmožnosti. Tržič, Učila International.
9. Goleman, D. (1996). Čustvena inteligenca: Zakaj je lahko pomembnejša od IQ. Ljubljana: Mladinska knjiga.
10. Gorjup, T. (2007). Likovne zakonitosti in aktivnosti delovne terapije. Ljubljana: DZS.
11. Gorjup, T. (2007). Razmisleki o slikarstvu. Ljubljana: Debora.
12. http://ap-unsdsn.org/wp-content/uploads/University-SDG-Guide_web.pdf
13. <https://sdgs.un.org/publications/transforming-our-world-2030-agenda-https://www.rcenetwork.org/portal/sites/default/files/Libro%20Living%20Lab%20ONU%20J>
14. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/> A. Polak: Elementi pozitivne psihologije pri
15. <https://worldslargestlesson.globalgoals.org/>
16. <https://www.globalgoals.org/>
17. <https://www.stat.si/Pages/cilji>
18. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/> -
19. Jensen, E. (2000). Brain-based learning: The new science of teaching and training. San Diego, CA: The Brain Store.
20. Kariž, B. (2010). Likovna terapija in otroci.
21. Kariž, B. (2010). Likovna terapija za otroke. Ljubljana: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.
22. Kobal Grum D., Musek J. (2009). Perspektive motivacije. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2009.
23. Komljenović P. (2022). Priročnik za usposabljanje mentorjev. Ptuj: Mladinskisvetptuj.si
24. Kovač, P. (2012). Zelišča male čarovnice. Ljubljana: Mladinska knjiga.
25. Kroflič, R. (2010). Umetnost kot prostor čustvene občutljivosti. Sodobna pedagogika, 61 (3), 10-25.

26. Liebmann, M. (2004). *Art Therapy for Groups. A handbook of themes, games and exercises.* Hove. New York: Brunner-Routledge.
27. Liebmann, M. (2004). *Art Therapy for Groups: A Handbook of Themes and Exercises.* London: Routledge.
28. Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth.* New York: Macmillan.
29. Malchiodi, C. A. (2012). *Handbook of Art Therapy.* New York: Guilford Press.
30. Marentič Požarnik B. (2023). *Psihologija učenja in pouka.* Ljubljana: DZS.
31. Mlakar, V. (2005): *Znanje o rastlinskem svetu.* V: Prešeren, D., Gorenc, N.: *Nesnovna kulturna dediščina.* Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, str.145-151.
32. Piaget, J. (1977). *The development of thought: Equilibration of cognitive structures,* New York. NY: Viking press.
33. Pibernik N. (2025). *Likovni zakladi: priročnik risanja in slikanja od 4. do 5. razreda OŠ.* Ljubljana, ZenArt.
34. Polak A. (2023). *Elementi pozitivne psihologije pri timskem delu v izobraževanju za timsko delo, Vzgoja in izobraževanje,* zrss.si.
35. Rubin, J. A. (2005). *Child Art Therapy.* Hoboken: Wiley.
36. savearchive.zbw.eu
37. Seligman, M. (2009). *Naučimo se optimizma.* Ljubljana, Mladinska knjiga.
38. Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being.* New York: Free Press.
39. Silverstone, L. (1997). *Art Therapy. The Person-Centred way. Art and Development of the Person.* London. Jessica Kingsley Publishers.
40. SSKJ, SAZU, Ljubljana: DZS, (1994), Bajec, Anton.
41. *timskem delu v izobraževanju za timsko delo, Vzgoja in izobraževanje, 2023,* zrss.si
42. Vidrih, A., Potočnik R. (2022). *Pomoč z umetnostjo z ranljivimi posamezniki in skupinami.* Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani.
43. Vogelник, M. (1996). *Likovnost v skupini in umetnostna terapija. Priročnik za ustvarjalno dožemanje in uporabljanje oblik in barv za vsakogar.* Koper: Vita.
44. Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes.* Cambridge, MA: Harvard University Press.
45. *Vzgoja, Revija za učitelje, vzgojitelje in starše, št.76, december 2017, leto XIX/4.* Ljubljana: DKPS in DJ.
46. Zaplotnik, N. (2021). *Pot.* Ljubljana. Mladinska knjiga.